AİLE VE ÇOCUK EĞİTİMİNDE

ŞİDDET SİZ SİNİZ

EKREM ACAR

Aile ve Çocuk Eğitiminde

ŞİDDET SİZ SİNİZ

Ekrem ACAR

YEDİVEREN
YAYINLARI

Yediveren Yayınları
Aile ve Çocuk Eğitiminde ŞİDDET SİZSİNİZ
Yazar: Ekrem Acar
E-Posta: ekremacar66@mynet.com
© 2011,Yediveren Yayınları
Bu kitabın her türlü basım hakkı, anlaşmalı olarak yediveren yayınlarına aittir. Kaynak gösterilip alıntı yapılabilir. İzinsiz hiçbir yolla çoğaltılamaz.
Yayın Yönetmeni: Gökhan Alperen
Yayın Koordinatörü: Gülhan Bayrak *Editör:*
Kapak Tasarım: Yavuz Selim Erdoğan Mizanpaj: Kadir Kara
Müşteri Temsilcisi: Erol Demir *Birinci Baskı:*
Baskı: Melisa Matbaacılık *ISBN: Sertifika No:* 19687
Talatpaşa Cad. Talatpaşa Apt. No: 32 D: 1 Bahçelievler / İstanbul Tel: +90 212 506 13 84 -85
Fax: +90 212 506 13 86 www.yediverenyayinlari.com / info@yediverenyayinlari.com

Yazar Hakkında

Ekrem ACAR 1966 Yılında Kırıkkale'nin Keskin ilçesinde doğdu. İnönü üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik bölümünden 1991 yılında mezun oldu. Aynı yıl Ankara Maltepe Dersanelerinde öğretmen olarak göreve başladı. Daha sonra Bursa Yeşilırmak dersanelerinde üç yıl, Kırklareli Hızırbey Eğitim Dersanelerinde iki yıl yöneticilik görevinde bulundu. 2002 Yılında Milli Eğitim Bakanlığına geçti ve Yozgat Bozok İlköğretim Okulunda rehber öğretmen olarak göreve başladı. Halen Kırıkkale Anadolu Lisesinde rehber öğretmen olarak çalışan ACAR evli ve iki çocuk babasıdır. Yazar ayrıca çeşitli der-sanelerde, derneklerde ve okullarda aile eğitimi ile ilgili seminerler vermiş ve vermeye devam etmektedir. Yerel gazetelerde aile eğitimi, verimli ders çalışma yöntemleri ve sınavlara yönelik makaleleri yayınlanmış, yerel radyolarda SBS, YGS ve LYS ye yönelik açıklamalar ve isabetli tercih konularında söyleşiler yapmıştır.

Yazarın yayınlamış eserleri:

- Bağırıp Çağırmadan Çocuk Eğitimi

e-posta: ekremacar66@mynet.com

TAKDİM

İnsanlık tarihi boyunca nesiller kimi zaman itici bir güç kimi zaman da bir pranga olarak toplumların hayatında önemli rol oynamışlardır. İyi yetiştirilmiş, maddi ve manevi değerlerine sahip çıkan nesiller, yaşadıkları toplumları bulundukları konumdan çok daha ötelere taşımayı bilmişlerdir. Bütün toplumların gayesi de bu amacı gerçekleştirecek nesilleri yetiştirmektir.

Eğitim anne karnından başlayıp ailede ve yakın çevrede devam eden, sonrasında ağırlıklı olarak sistemli ve kurumsallaşmış enstrümanlar vasıtasıyla sürdürülen bir süreçtir. Bu süreçte amaç çocuklarımızı ve gençlerimizi bilimsel, ahlaki ve kültürel yönden yetiştirmek ve bir ülkü etrafında toplayabilmektir.

Sevginin, saygının olmadığı, şiddetin yaşandığı bir ailede, toplumda ya da kurumda sağlıklı bir nesli yetiştirmek mümkün değildir. Şiddetin yaygın olduğu bir yapıda ne bilgiyi aktarabilir ne de ahlakı yerleştirebilirsiniz. Dolayısıyla şiddet, bir tıkaç gibi nesli besleyen bütün kanalları kapamaktadır.

Değerli hocam, Ekrem Acar Bey bu anlayıştan hareketle sebepleri ve çözüm yollarıyla sistemli bir şekilde üzerinde çok da fazla durulmayan bu konuyu ele alarak çok önemli bir probleme işaret etmekte ve bizlere çözüm yolları sunmaktadır.

Eğitim mekânları bizler için iyi birer laboratuardır. Bu noktada Ekrem Acar Bey bu laboratuarda gözlemler yaparak son derece yararlı sonuçlar üretebilmiştir. Zaten bu kitabı farklı kılan temel nokta, kitap yazarının bizzat sahada yaptığı gözlemleri de değerlendirerek teorik bir aktarımdan öte, pratiği de işin içine katan bir yaklaşımla bu konuyu ele almasıdır.

Belki eğitim kurumları özelinde ayrı bir parantez açarak oradaki problemlerin temelinde yatan model öğretmen eksikliği ve disiplin problemi ayrı bir kitap konusu yapılabilir. Eğitim kurumlarındaki şiddetle de bu konu yakından ilgilidir.

Ümidim, velut bir kaleme sahip olan Ekrem Acar Beyin ileride bu konuyu da enine boyuna ele alarak bizleri aydınlatmasıdır. Ekrem Acar Beyi ortaya koyduğu bu güzel kitap için kutluyorum; bu eserin, okuyanların hayatlarına güzellikler getirmesini temenni ediyorum.

Hakan BAYKAL

ÖNSÖZ

"Biz, bizden öncekilerin ekip biçtikleriyiz; bizden sonraki nesiller de bizim gayretimizin semeresi olacaktır." (F.G.)

Teknoloji ilerledikçe insanlar mutsuzlaşıyor. Çünkü insanlar çok hızlı ve değişken bir hayat yaşamak zorunda kalıyor. Bu gün sahip olmayı çok istediğimiz ve bizi mutlu edeceğini düşündüğümüz bir araç yarın bizi mutlu etmeyebiliyor. Bu durumdan da en çok çocuklar etkileniyor. Anne babalar da çocukları mutlu etmek için adeta birbirleri ile yarışıyorlar. Ancak çocukları teknolojik araçların dışında da mutlu edecek nedenleri araştırmıyorlar.

Gömleğin ilk düğmesi yanlış iliklenirse diğer düğmelerde yanlış iliklenmiş olur. Bu durum ancak son düğmeye gelince fark edilir. O zamana kadar her şey normal görülür. Son düğmeye gelindiğinde yakanın biri uzun biri kısa kalır. Düzeltmek için düğmeleri tek tek açıp yeniden iliklemek gerekmektedir. Bu örnekte de olduğu gibi çocuklarımız büyüme sürecinde doğal gelişim süreçlerine uygun olmayan çeşitli davranışlarda bulunurlar. Veya anne ve babalar olarak bizler çocukların yanında uygun olmayan davranışlarda bulunuruz. Çocuklarda hem kendi yaptıkları yanlış davranışlar, hem de anne ve babadan gördüğü davranışlar farkında olmadan yerleşir. Yani çocuklar bu gelişim dönemlerinde doğru ve yanlışı kendileri fark edip düzeltme yeteneğine sahip değildirler. Belki

çocuğun yaptığı çoğu olumsuz davranışlar, bazı anne ve babalar tarafından küçük olması nedeniyle hoş karşılanıp o davranışın yapılması teşvik edilebilir. Çocuğa bu dönemde aynı zamanda olması gereken ve toplumun beklentilerine uygun, öğrendiği olumsuz davranışları da izale edecek bir takım ahlaki, dini ve toplumsal eylemler de öğretilmezse, tıpkı gömleğin yanlış iliklenmesinin son düğmede fark edildiği gibi, çocuğun gençlik yıllarında da bir sürü telafisi mümkün olmayan yanlış davranışlar ortaya çıkacak belki saldırgan, kavgacı, küfür eden, yaramaz, arkadaşları ile iyi geçinemeyen, çevresi tarafından sürekli şikayet edilen çocuk olacaktır. Tabi bu aşamadan sonra anne ve babalar nerede ve neyi yanlış yaptıklarını araştırmazlar. Çünkü gömleğin düğmesini yeniden düzeltme imkanları yoktur ve bu çocuğu kim bu hale getirdi, çocuk neden böyle oldu diye etrafı suçlamaya başlarlar. Basını, televizyonu, bilgisayarı, film ve dizileri, interneti ve cep telefonunu, cadde ve sokakları, mahalleyi, okulu, öğretmenleri, çocuğun arkadaş çevresini vs. suçlayarak sorumluluğu üzerlerinden atarlar. Ancak herkesin birbirini suçlaması veya çocuğu suçlaması çözüm değildir. Yani suçlu çocuk yoktur. Bir şekilde suça itilmiş çocuk vardır. Aileler olarak, toplum olarak etrafı suçlama yerine yaptığımız hataları araştırıp, nerede yanlış yaptığımızı kabullenip, ona göre de çözümler arayarak çocuklarımızda istenmeyen davranışları düzeltebilme çarelerini aramalıyız.

İşte bu kitap anne ve babalara, çocukların yetiştirilme sürecinde yaptıkları hataları fark etme ve bunların düzeltilmesi konusunda yardımcı olmaya çalışacaktır. Sevgi, ilgi ve dikkatle okuyacağınız bir kitap olması dileğiyle tüm anne ve babalara saygılarımı sunarım. Ayrıca bu kitabın hazırlanması aşamasında bana yardımcı olan Kırıkkale Gazi Teknik Lise ve Endüstri Meslek Lisesi Edebiyat öğretmeni Yasin PEKUZ Beye katkılarından dolayı gönülden teşekkür ederim.

GİRİŞ

Yüce Allah insanı tertemiz ve berrak, işlenmeye hazır kıymetli bir mücevher suretinde yaratmıştır. Bu, onun hayra da şerre de istidadının bulunduğunu ve yaratılıştan kazanılmış olan kalb, akıl, ruh ve vicdan gibi güzel cevherlerinin, hangi inanç ve kültür havzasında yoğrulursa o yöne doğru meyledeceğini göstermektedir. Nitekim Kur'ân-ı Kerîm'de zikredilen "Allah sizi hiçbir şey bilmediğiniz halde annelerinizin karnından çıkardı ve size işitmeniz için kulaklar, görmeniz için gözler ve anlayıp idrak etmeniz için de gönüller verdi ki bundan dolayı O'na şükredesiniz" (Nahl, 16/78) âyeti de, insana doğuştan İlâhî bir lütuf olarak kazandırılan cevherlerin varlığına dikkat çekmektedir. Dolayısıyla insan, hayatını devam ettirmek için herhangi bir terbiyeye ihtiyaç hissetmeden tabii insiyakıyla yaşantısını sürdüren hayvandan farklı olarak, potansiyel hâldeki donanımını bir eğitim sürecinden geçirerek geliştirmek ve belli bir düzeye getirmek mecburiyetindedir. İnsanın bu eğitim süreci de içinde bulunduğu aile ve çevrede gerçekleşecektir. Bu eğitim yerinde ve zamanında verilmediği zaman insana verilen donanım, amacı dışında kullanılacak ve insanlar birbirlerine zarar vermeye başlayacaktır.

Filozoflardan Thomas Hobbes'a göre "İnsan insanın kurdudur" insanlar doğuştan eşittir. Bu eşitlik sonuçta amaçlarına erişme umudunun eşitliğini sağlar. Buradan hareketle aynı anda sahip olamayacakları bir şeyi isterlerse çatışma doğar. Çatışma, düşmanlığı ve diğerini baskı altına almayı ya da yok etmeyi doğurur. Kişi kendi varlığını korumak için gerekli her şeyi yapacaktır. İnsanın doğasında üç temel savaş nedeni mevcuttur: rekabet, güvensizlik ve şan, şeref... Birincisi kazanç için, ikincisi güvenlik, üçüncüsü ise toplumsal statü için mücadele etmeye iter.

Birincisinde insan kazanmak için çevresindeki fiziki ve sosyal unsurları egemenliğine katmak ister, bunun için şiddete bile başvurur. İkincisinde kendini korumak için, ikincisinde ve üçüncüsünde de aynı gerekçelerle şiddete başvurur, yani sonuç olarak birlikte yaşayan herkes, herkese karşı savaş halindedir.

Günümüz anne ve babaların en temel sorunları arasında çocuklarını nasıl yetiştireceği, Thomas hobbes'un bahsettiği bu dengeyi nasıl kuracağı, çocuklarını şiddetten nasıl koruyacağı korkusu bulunmaktadır. Çocukların bedensel ve duygusal gelişimlerini etkileyen en önemli etmenlerin basında şiddet gelmektedir. Çocuklar şiddetle bazen aile ortamında, bazen okul ortamında, bazen arkadaş çevresinde, bazen sokakta ve genelde medyada karşılaşmaktadır. Eğer çocukların karşılaştıkları bu şiddet örneklerine karşı gerekli önlemler alınmazsa çocuklar bu örneklerle büyüyecek belki kendi istek ve arzularını yerine getirmek için birbirlerinin kuyusunu kazacak veya aynı ortamlarda bulun-

duğu insanları yok etmeyi düşünecektir.

ŞİDDET NEDİR VE NASIL ORTAYA ÇIKAR

Şiddet, güç ve baskı uygulayarak insanların bedensel veya ruhsal açıdan zarar görmesine neden olan bireysel veya toplu hareketlerin tümüdür. Yani insanın bir başkasına fiziksel, sözel duygusal, sosyal veya cinsel saldırıda bulunmasıdır. Şiddet öğrenilmiş bir davranıştır. Doğuştan gelmez. Şiddetin oluşmasında kişinin içinde bulunduğu kızgınlık, öfke, kin, nefret, düşmanlık gibi olumsuz duygular etkili olmaktadır.

Şiddeti ortaya çıkaran bu duygular insana yaratıcı tarafından insani vasıflar olarak verilmiştir. Aslında itici kavramlar olsa da yerinde ve zamanında kullanıldığında insan ve toplum için çok faydalı ama yerinde kullanılmadığında hem insan için hem de toplum için bir felakete dönüşmektedir. Örneğin, kin ve nefret insana dostunu ve düşmanını bilsin, ülkesini ve vatanını sevsin diye verilmiştir. İnsanın malına, namusuna, canına, vatanına ve bayrağına kastedildiğinde devreye girer ve canı pahasına da olsa bu değerleri korumaya çalışır. Ancak bu duyguların ne zaman ve nasıl kullanılacağını insanın içinde yaşayacağı toplumun belirlemesi gerekir. Çünkü insanı insan yapan içinde yaşadığı toplum ve onun değerleridir. Bu bahsettiğimiz duygular her insanda yaratılış olarak aynen vardır. Ancak onun kullanılması içinde yaşadığı toplumsal değerlere göre farklılaşmaktadır. Yani hangi davranışlar karşısında öfke duyacağız, hangi davranışlar karşısında da kin duyacağız bunları bireyin kendisi değil toplum belirler.

İnsan sosyal bir varlıktır. Belirli bir topluma veya bir gruba ait olarak yaşamını sürdürebilir. Bu nedenle de bu ait olduğu toplumun veya grubun değerlerini öğrenmek zorundadır. Buna sosyalleşme diyoruz.

Sosyalleşme; bireyin kişilik kazanarak belirli bir sosyal çevreye hazırlanması, toplumla bütünleşmesi sürecidir. Sosyalleşme ile bireyin ruh sağlığı da ilişkilidir

Ruh sağlığı; kişinin kendisi ve birlikte yaşadığı diğer insanlarla uyum ve denge içinde olması halidir. Bu uyum ve denge katı kurallara bağlı olmayıp değişkenlik ve belli ölçülerde esneklik taşıyabilir. Ruh sağlığı yerinde olan kişi yakın ve uzak çevre ile sağlıklı bir ilişki ve iletişim sorunu yaşamaz. Kişi aynı zamanda kendisiyle de barışıktır. Yani kendini tanır, yeteneklerinin ve becerilerinin farkındadır. Herhangi bir davranışta bulunacağı zaman kendisini değil çevresindeki insanları düşünür. Bencil değildir.

Yukarıda bahsettiğimiz kin, nefret, öfke, haset, kıskançlık gibi duygular bireyin sosyalleşme sürecinde ait olduğu toplumun özelliklerine göre şekillenerek ortaya çıkmaktadır ve bireyin ruh sağlığı gelişimini etkilemektedir.

Bir adam ve oğlu ormanda yürüyüş yapıyorlarmış.

Birden oğlu takılıp düşüyor ve canı yanıp “aahhh!” Diye bağırıyor.

İleride bir dağın tepesinden “aahhh!” diye bir ses duyuyor ve şaşırıyor. Merak ediyor ve “sen kimsin?” diye bağırıyor.

Aldığı cevap, “sen kimsin?” oluyor.

Aldığı cevaba kızıp, “sen bir korkaksın” diye tekrar bağırıyor. Dağdan gelen ses, “sen bir korkaksın” diye cevap veriyor.

Çocuk babasına dönüp

“Baba ne oluyor böyle?” diye soruyor.

“Oğlum” diyor adam, “dinle ve öğren!” ve dağa dönüp “sana hayranım” diye bağırıyor.

Gelen cevap “sana hayranım!” oluyor.

Baba tekrar bağırıyor, “sen muhteşemsin!”

Gelen cevap ; “sen muhteşemsin!”

Oğlu çok şaşırıyor, ama halen ne olduğunu anlayamıyor. Babası açıklamasını yapıyor,

İnsanlar buna “yankı” derler, ama aslında bu “yaşam”dır.”

Yaşam daima sana, senin verdiklerini geri verir.

Yaşam yaptığımız davranışların aynasıdır.

Tabiatta üç tür canlı varlık vardır. Bitkiler, hayvanlar ve insanlar. Bu üç varlık da fizyolojik özellikler bakımından aynı özelliğe sahiptirler. Yani doğar, büyür ve ölürler. Bu varlıklardan bitkiler ve hayvanlar bugünkü bilimsel anlamda içgüdü dediğimiz ancak genel anlamda yaratıcının programlamasıyla sevki ilahi dediğimiz şekilde hareket ederler. Yani onlara ne programlandı ise aynen onları uygularlar hiç şaşmazlar. Bu varlıklardan farklı olan insan ise eşrefi mahluk olarak yani yaratılan varlıklar içerisinde en şereflisi, en değerlisi olarak

yaratılmıştır. İnsanı bu kadar şerefli ve değerli kılan, onu diğer canlılardan ayıran onun bir akıl ve düşünme gücüne sahip olmasıdır. Yani hayvanlar gibi sürekli aynı davranışları tekrar etme değil, düşünerek, sürekli kendini geliştirerek davranışta bulunmasıdır. Büyük filozof Sokrates insan için şöyle der; Çocuk dünyaya gelirken bir takım yetileri (iyilik, dürüstlük, erdem, vicdan, saldırganlık, kin, öfke, düşmanlık, nefret vs.) beraberinde getirir. Dünyaya geldiğinde anne-baba, öğretmen çocuğa bunların hangisini hatırlatırsa çocukta o yetiler açığa çıkar, gelişir diğer yetiler zayıflar veya kaybolur, yani "öğretmen öğrencisine yeni bir şey öğretmez, onun kabiliyetlerini açığa çıkarır" der. Yani burada çocuğa iyi model olmamız gerektiğini söyler. Yukarıda ormanda yürüyüş yapan baba ile oğlu arasında geçen diyalogda da aynı şeyi görmekteyiz, yani çocuklarımızda ortaya çıkan iyi davranışların da kötü davranışların da sorumlusu biziz. Çünkü biz onlara ne vermişsek onlar da bize aynısını kdv. si ile iade ediyorlar.

Anne yada baba olmak, insan hayatının en önemli aşamalarından biridir. Her anne baba bu işlevi yerine getirirken çocuğunun tüm ihtiyaçlarını karşılamak ister. Günümüzde anne babalar çocuklarının yetiştirilmesine daha da özen göstermektedirler. Bu özen, beden sağlığında olduğu kadar; ruh sağlığında da görülmektedir. Anne babalar bilmektedirler ki çocuklarının kişiliğinin oluşmasında kendilerinin payı çok büyüktür. Anne baba olmanın okulu yoktur, denir. Bu iş bir beceri, bir sanat işidir.

Çocukların gözlerini dünyaya açtığı ilk ortam aile ortamıdır. Yani anne ve babanın yanıdır. Dünyaya geldiğinde hiçbir şey bilmeyen o masum yavru ana baba elinde bir emanettir. Onların temiz kalpleri kıymetli bir cevher olup, su gibi, her şekli alabilir. Küçükken, hiçbir şekle girmemiştir. Temiz bir toprak gibidir. Temiz toprağa hangi tohum ekilirse, onun mahsulü alınır. Onun için atalarımız "Ağaç yaşken eğilir" demişlerdir. Yani çocuğa kazandırılacak davranışlar daha çocuk dünyaya gözünü açar açmaz hemen başlamalıdır. Bu durumda da öncelikli görev anne ve babalara düşmektedir. Anne ve babalar çocukların gelişim dönemlerini çok iyi bilmeleri gerekmektedir. Çünkü gelişim dönemlerinde o döneme özgü davranışlar ortaya çıkmaktadır. Anne ve babalar bu davranışları tanır ve ona göre davranırlarsa çocuklarıyla sağlıklı bir iletişim kurabileceklerdir.

ŞİDDET NASIL ÖNLENEBİLİR

Her yıl yapılan “en iyi buğday” yarışmasını yine aynı çiftçi kazanmıştı. Çiftçiye bu işin sırrı soruldu.

Çiftçi:

-”Benim sırrımın cevabı, kendi buğday tohumlarımı komşularımla paylaşmakta yatıyor” dedi.

Elinizdeki kaliteli tohumları rakiplerinizle mi paylaşıyorsunuz? Ama neden böyle bir şeye ihtiyaç duyuyorsunuz? diye sorulduğunda: “Neden olmasın?” dedi çiftçi.

-”Bilmediğiniz bir şey var; rüzgâr olgunlaşmakta olan buğdaydan poleni alır ve tarladan tarlaya taşır. Bu nedenle, komşularımın kötü buğday yetiştirmesi demek, benim ürünümün kalitesinin de düşük olması demektir. Eğer en iyi buğdayı yetiştirmek istiyorsam, komşularımın da iyi buğdaylar yetiştirmesine yardımcı olmam gerekiyor.”

Bu hikayeden de anladığımız gibi çocuklarımız bir toplumsal ortamda yaşamaktadır ve çocuklarımızın kişiliği karakteri bu ortamda şekillenecektir. Ancak günümüzde sosyal ortamlar gittikçe azalmış, anne ve babalar çocukların gelişim düzeylerinden ziyade kendi beklenti düzeylerini ön plana çıkarıp çocuklardan bu beklentilerini gerçekleştirmelerini istemektedirler. Örneğin okul-da birinci olma, sınavlarda dereceye girme, misafirliğe gidildiğinde uslu olma gibi. Belki çocuklar ilköğretim çağına kadar ailenin etkisinde kalma bilinci ile veya korku ve baskı ile bu beklentileri yerine getirmeye çalışırlar. Ancak ergenlik dönemine girilmesiyle birlikte çocukta bağımsız hareket edebilme duygusu ortaya çıkmaya başlayacak fakat çocuk bağımsız hareket etmekte zorlanacak. Bu dönemde ailenin desteğini de almak istemeyecek. Çünkü kendi yaşıtlarının bir kısmının bağımsız hareket ettiğini görecek ve çocukta kontrolsüz

davranışlar görülecektir. Eğer çocuklar büyüme dönemlerinde yaşlarına uygun davranışları pekiştirilip onları doğal gelişim seyrine bırakacak olursak, ileriki dönemlerde sorunlar yaşamayacaklar. Çünkü gençlik döneminde ortaya çıkan şiddet olaylarının temelinde de bunlar yatmaktadır. Çocukların gelişim dönemlerinde yaşadıkları davranışları onlara fark ettirmemiz ve o davranışın nedenlerini ve sonuçlarını hatırlatmamız gerekmektedir.

Kötü karakterli bir genç varmış. Bir gün babası ona çivilerle dolu bir torba vermiş.

“Arkadaşların ile tartışıp kavga ettiğin zaman, her seferinde bu tahta perdeye bir çivi çak” demiş.

Genç, ilk gün tahta perdeye otuz yedi çivi çakmış. Sonraki haftalarda kendi kendini kontrol etmeye çalışmış ve her geçen gün daha az çivi çakmış. Nihayet bir gün gelmiş ki hiç çivi çakmamış.

Babasına gidip durumu anlatmış. Babası onu yeniden tahta perdenin önüne götürmüş. Gence “bugünden başlayarak tartış-mayıp kavga etmediğin her gün için tahta perdeden bir çivi sök” demiş. Günler geçmiş. Bir gün gelmiş ki her çivi sökülmüş. Babası gence;

“Aferin, iyi davrandın ama bu tahta perdeye dikkatli bakarsan üzerinde çok delik göreceksin. Ve bu tahta perde artık geçmişteki gibi güzel olmayacak” demiş.

Ardından da eklemiş:

Arkadaşlarla tartışılıp kavga edildiği zamanlar kötü kelimeler söylenir. Her kötü kelime bir yara (delik) bırakır. Zehir gibi bir sözü arkadaşına sokarsın ve ardından çıkarırsın, arkadaşından bin defa seni affetmesini isteyebilirsin, ama bu delik aynen kalacak ve kapanmayacaktır.

Bir arkadaş ender bir mücevher gibidir. Seni güldürür, yüreklendirir ve sen ihtiyaç duyduğunda sana yardımcı olur, seni dinler, sana yüreğini açar.

Şiddet kavramı günümüzde şiddetin uygulanış biçimine göre farklı şekillerde algılanmaktadır. Bu durum da toplumumuzun yapısının giderek farklılaşmasından kaynaklanmaktadır. Geçmiş yıllarda nüfusun büyük bölümünün köylerde yaşaması nedeniyle insanlar arasında şiddet kan davası, namus, tarla, bağ bahçeye zarar verme gibi nedenlerle işleniyordu. Günümüzde ise teknolojinin gelişmesi, insanların köylerden şehirlere göç etmesi, şehirlerin nüfusunun düzensiz bir şekilde artması, çarpık yerleşme, farklı kültürden insanların bir araya gelmesi, işsizlik gibi nedenlerle insanların birbirine uyguladığı şiddetin şekli de değişti. Kitle iletişim araçları ile uygulanan şiddet

örnekleri herkes tarafından görülmüş oldu. Dijital şiddet ortaya çıktı. SMS, e-mail gibi. Bu durum tabiri caizse “Eşeğin aklına karpuz kabuğu düşürme” deyimini çok sık hatırlatır oldu, tabi ki bu durumdan da en fazla çocuklarımız etkilendi. Çocuklarımızdan adeta endişe eder hale geldik acaba birine zarar mı verecek veya birinden zarar mı görecek diye. Onları kontrol etmek için ellerine cep telefonları verdik. Fakat o cep telefonları da zamanla birer şiddet aracına dönüştü. Bazı devlet kurumlarımız ortaya çıkan bu şiddeti önlemek için çeşitli projeler uygulamaya koydu. Ancak bu projelerde hiçbir işe yaramadı. Çünkü zamanında gerekli eğitim verilmediği için zamanı geçtikten sonra verilen eğitimin pek tesiri olmuyor.

Günlerden bir gün kırlangıcın biri bir adama aşık olmuş ve adamın penceresinin önüne konup adama şöyle demiş:

“Ben seni çok seviyorum, lütfen pencereyi açıp beni içeri al da birlikte yaşayalım.”

Adam: “Olmaz alamam... Sen bir kuşsun. Hiç, bir kuş adama aşık olur mu?” demiş.

Kırlangıç tekrar: “Lütfen pencereyi açıp beni içeri al, birlikte yaşarız. Hem ben sana dost ve arkadaş olurum, canın da sıkılmaz, birlikte yaşar gideriz.” demiş.

Adam yine: “Olmaz alamam... Git başımdan” diye cevap vermiş.

Üçüncü ve son defa kuş adamın penceresinin önüne konup adama tekrar şöyle demiş:

“Lütfen beni içeri al... Artık soğuklar da başladı, dışarıda kalamam, biliyorsun ben sıcak havalarda yaşayabilirim sadece. Beni içeri almazsan başka sıcak ülkelere gitmek zorunda kalırım. Lütfen beni içeri al da burada kalayım. Birlikte yemek yer, omzuna konar seni neşelendirir, sana yârenlik ederim. Hem sen de benim gibi yalnızsın” der...

Adam ona: “Git derhal başımdan! Ben yalnız kalırım.” demiş ve kuşu kovmuş...

Kırlangıç da bu cevap üzerine üzüntülü bir şekilde uçmuş ve uzaklara gitmiş.

Adam kırlangıç uzaklara gittikten sonra düşünmüş ve kendi kendine:

“Ben ne aptal, ne kadar akılsız bir adamım, niye kırlangıçla birlikte kalmayı kabul etmedim? Ne güzel birlikte kalırdık” demiş ve çok pişman olmuş. Pişman olmuş olmasına ama iş işten geçmiş. Kendi kendine: “Nasıl olsa sıcaklar başlayınca kırlangıcım yine gelir, ben de onu içeri alır birlikte, mutlu bir hayat sürerim” demiş ve penceresini sonuna kadar açıp beklemeye başlamış. Yazın gelmesiyle kırlangıçlar da gelmeye başlamış ama onun kırlangıcı gelmemiş.

Yazın sonuna kadar hiç penceresini kapatmadan pencerenin başında beklemiş ama boşuna... Kırlangıç yokmuş.
Gelen kırlangıçlara sormuş ama onun kırlangıcını gören olmamış. Sonunda bir bilge kişiye hâlini danışmak ve ondan bilgi almak için gitmiş. Bilge kişiye olayı anlattıktan sonra bilge kişi ona şöyle demiş:

“Kırlangıçların ömrü 6 aydır!”

Hayatta bazı fırsatlar vardır, ömründe bir defa insanın eline geçer ve değerlendiremezsen uçup gider..

Bu Kırlangıç hikayesinde olduğu gibi çocuklarımızın da avu-cumuzdan uçmaması için onlara zamanında verilmesi gereken her türlü eğitimi, şiddet eğitimi dahil, vermediğimiz zaman daha sonra yapılan bütün çalışmalar ve gayretler boşa gitmektedir. O halde geleceğimiz olan çocukları içine düştükleri bu şiddet bataklığından kurtarmamız için ailemize, okullarımıza, sokaklarımıza sahip çıkalım. Çocuklarımız için buraları birer eğitim alanı haline getirelim. Çocuklarımızı şiddete meylettiren unsurları ortadan kaldıralım. Dini, ahlaki ve sosyal değerlerimizi toplumsal ortamda etkin kılalım.

AİLEDE ŞİDDET VE ÖNLENMESİ

Aile çocuğu şiddetten ve zararlı alışkanlıklardan korumada en önemli ve ilk kurumdur. Çünkü çocuk dünyaya gözlerini ilk aile ortamında açtığı için bütün davranışları bu bakış üzerine temel-lendirilecektir. Ailenin davranışları çocuğa yansıyacaktır Yani Gömleğin ilk düğmesi nasıl iliklenirse öyle devam edecektir. Doğru iliklenmişse doğru, yanlış iliklenmişse yanlış gidecektir. Önemli olan ise doğru iliklenmesidir. Yoksa hayat gömleğinin yanlış iliklenmesinin telafisi mümkün olmamaktadır. Yani önünde uzun bir hayat olan çocuğun bütün davranışlarının temeli ailede atılmaktadır. Bu temel ne kadar sağlam olursa çocuğun geleceği de o kadar iyi olacaktır. Hayat boyunca önüne çıkacak engellerle mücadele edecek, daima doğruyu arayacak, iyiden yana olacak hiçbir engel onu yolundan döndüremeyecektir. Çünkü çocuklukta öğrenilen davranışlar çocuğun doğuştan getirdiği mizaç (huy) ile sonradan toplumca verilen karakterle ortaya çıkmakta ve bu da çocuğun kişiliğini oluşturmaktadır. Kişilik de bireyde oluştuktan sonra değişmesi oldukça zor bir durumdur. Yanlış oluşan bir kişiliği ileriki yaşlarda bir daha düzeltmek oldukça zordur. Tıpkı temeli sağlam atılmış bir bina gibi. Temeli sağlam atılan bir bina ne kadar yükselirse yükselsin gelecek olan bir depreme karşı direnecektir. Ancak temeli zayıf bir binayı ne kadar süslerseniz süsleyin, temeline ne kadar güçlendirme yaparsanız yapın, görüntüsü ne kadar güzel olursa olsun en ufak bir depremde dayanamayacaktır.

17 ağustos 1999 gölcük depreminde bunun örneklerini hep beraber gördük. Çocuklarımızın da bunun gibi ileriki yıllarda yanlış davranışlarını düzeltmemiz zor olmaktadır. Ancak temel sağlam olursa tıpkı Hanefi meshebi imamı Imam-ı Azam Ebu Ha-nife'nin babasının yaşadığı bir olay gibi olacaktır.

Imam-ı A'zamın babası Sabit küçük yaştan beri ahlakı temiz, takva ve vera(hayırlı iş yapma) sahibi idi....

Yüzü gayet nurlu olup zühdü, salahı ve ilmi pek çok idi. Bir gün bir dere kenarında abdest alıyordu. Suda bir elma gördü. Ab-destten sonra suda çürüyüp gidecek olan bu elmayı alıp yedi. Fakat tükürüğünde kan gördü. Şimdiye kadar böyle bir hâl görmediği için tükürükteki kanın bu elmadan ileri geldiğini tahmin etti. Yediğine pişman oldu. Elmanın sahibini bulup helalleşmek için dere boyunca gitti. Nihayet yediği elmaya benzeyen bir meyve bahçesi gördü. Sahibini sordu. Bu zatın gayet cömert ve ihsan sahibi olduğunu, hatta ağaçta bulunan bütün elmaları toplayıp gö-türülse yine bir şey demeyeceğini, bir elmanın ne ehemmiyeti olacağını söylediler. Buna rağmen elmanın sahibini buldu, meseleyi anlattı, ya parasını almasını veya helal etmesini istedi.

Bahçe sahibi gencin bu halini görünce takva ve verasının(ha-yırlı iş yapma) doğru olup olmadığını öğrenmek için şöyle dedi:

Yediğin elmam için ne vereceksin?

Altın, gümüş neyim olsa veririm.

Ben altın gümüş istemem ama eğer kıyamette senden davacı olmamı istemezsen bir teklifim var, onu kabul etmen gerekir.

Teklifin nedir?

Yapacaksan söyleyeyim...

Şartlara uygunsa yapabilirim.

- Kör, sağır, dilsiz ve kötürüm bir kızım var, bununla evlenmeye razı olursan o zaman elmayı sana helal edebilirim.

Sabit hazretleri âhirete kul hakkıyla gitmemek için bu teklifi kabul etti. Düğün hazırlığı yapıldı. Sabit hazretlerinin ilk gece odaya girmesiyle çıkması bir oldu. Hemen kayınpederine koşup, Efendim, bir yanlışlık var galiba, içeride sizin bahsettiğiniz vasıflarda bir kız yok, tam tersi !.. Kayınpederi tebessüm ederek: Evladım, o benim kızımdır senin de helalindir. Ben sana kör dediysem, o hiç haram görmemiştir. Sağır dediysem, o hiç haram duymamıştır. Dilsiz dediysem, o hiç haram konuşmamıştır. Kötürüm dediysem, o hiç harama gitmemiştir. Var git helalinin yanına, Al-lahü teâlâ mübarek ve mesut etsin.

Işte bu evlilikten, yani böyle ana babadan imam-ı A’zam Ebu Hanife hazretleri dünyaya geldi.

Bu kıssaya baktığımızda Bir insanın karakterinin temeli, ailenin verdiği eğitimle atılır. Küçük yaşta merhametli olmayı, dürüstlüğü, zayıfı korumayı, adaleti, sabrı, hoşgörüyü, helali, haramı öğrenen bir çocuk ileriki yaşlarda bu öğrendiklerini kendi hayatında uygulamaya başlar. Örneğin anne ve babasının yardımseverliğine şahit olan bir çocuk, yardıma ihtiyacı olan birini gördüğünde

ilk olarak anne ve babasının bu tavrını hatırlar. Ya da anne ve babasını çıkarlarıyla çatışsa bile her zaman doğruyu söylemeye alışkın olan bir çocuk, mutlaka aynı ahlakı kendisi de uygulamaya başlar.

Bir de bunun tam aksini düşünelim. Hayatta en güvendiği insanlar olan anne ve babasının yalan söylediğine, çıkarları için insanları kandırdığına, öfkelendiğinde saldırganlaştığına, bencil ve egoist olduklarına şahit olan bir çocuk için bu yaşam tarzı, örnek modeldir. Bu nedenle büyük bir ihtimalle ileriki hayatında ailesinden gördüğü bu davranış tarzını uygulamakta bir sakınca görmeyecektir.

Anne-baba, çocuğunun yanında sözlerine dikkat etmeli. Kesinlikle yalan sözden kaçınmalıdır. Doğru sözün yanında doğru hareket etmelidir. Konuşulan sözler ve davranışlar arasındaki çelişki çocuğun güvenini sarsar. Çocuğun yakaladığı bir tek yalan söz ve davranış, çocuğun zihninde, yaşadığı sürece anne-baba güvenilmez biri olarak kalabilir. Onun için çocukların yanında davranışlar öyle hassas ayarlanmalı ki çocuklar evlerinin içinde birer melek farz edilmeli ve onlara güvenilmelidir.

Ailenin bir insanın hayatında ne kadar önemli bir yeri olduğunu Said Nursi bir sözünde şu şekilde dile getirmiştir.

“Nev-i beşerin hayat-ı dünyeviyesinde en cemiyetli merkez ve en esaslı zemberek ve dünyevi saadet için bir Cennet, bir melce, bir tahassungah aile hayatıdır ve herkesin hanesi küçük bir dünyasıdır. (Şualar, s.205)

Bir insanın güvenilir ve faydalı bir insan olması için, anne ve babasından güzel ahlak özelliklerini görerek eğitilmesi yukarıda da belirttiğimiz gibi son derece önemlidir. Ancak bunun yanı sıra neden çalışkan, milletine bağlı, fedakar, merhametli veya hoşgörülü bir insan olması gerektiğini de mutlaka bilerek hareket etmelidir. Eğer bunların nedenini bilmezse o zaman menfaatleriyle çatışan bir durumda, kolaylıkla anne ve babasından öğrendiği güzel ahlak özelliklerini terk edebilir. Dünyaya neden geldiğinin ve ne yapması gerektiğinin şuuruyla yetişen bir çocuk, bu eğitimden sonra doğruyla yanlışı ayırt edebilecek bir akla ve doğruyu uygulayacak bir vicdana sahip olur.

Genelde Anadolu tipi ailelerimizde erkek egemenliğinin hakim olması nedeniyle aile içi roller de bu egemenliğe göre belirlenmektedir. Evde anne temizlik yapan, bulaşık yıkayan, çocukların bakımını yapan, eşinin bir dediğini iki etmeyen, yani evde bir emir eri gibi çalışan konumda bulunmaktadır. Evde erkek ise sadece mesleği olan işte çalışan onun dışında kendi canının istediğini yapan, istediği zaman eve gelen, istediği gibi giden, bütün ihtiyaçları eşi tarafından karşılanan, hatta yerine göre evde sağa sola emirler yağdıran, paranın

ve gücün kendisinde olduğu bir konumdadır. Böyle bir aile ortamında yetişen kız ve erkek çocukların rolleri de birbirinden farklı olacaktır. Çünkü kız çocukları ilerde anne olacakları düşüncesi ile daha çok annelerini örnek alırken, erkek çocuklar da ilerde baba olacakları düşüncesi ile daha çok babalarını örnek almaktadırlar. Hatta kız çocuklarının hem okul başarıları hem de sınavlardaki başarıları erkek çocuklara göre daha yüksektir. Bunun nedeni olarak kız çocuklarının annelerini evde çalışırken örnek olarak görmelerini gösterebiliriz. Erkek çocuklar model aldıkları babalarının işyerinde ne yaptıklarını bilmemektedir. Anne ve babaların birbirleriyle iletişimleri canlarının istediği gibi değil de evde onları izleyen, model alan, birilerinin olduğunu düşünerek ona güzel örnek olacak şekilde olması daha doğru olacaktır. Yani aslında bir bakıma evdeki çocuk, anne ve babanın sigortası hükmünde olacak, onların birbirlerine sürekli sevgi ile yaklaşmalarını, birbirlerine tahammül edebilme duygularını kuvvetlendirme gücünü artıracaktır.

Çocuklarla aile arasındaki iletişimin nasıl olduğunu aslında onlarla aramıza köprüler kurma yerine nasıl duvarlar ördüğümüzü Nesrin BlLKAN'ın sızıntı dergisinde yayınlanan anneme mektup, yazar W. Liginston Larned' in Bir babanın oğluna mektubu başlıklı yazıları özetlemektedir.

Anneciğim, hep sana seni ne kadar sevdiğimi, küçücük yüreğimdeki kocaman yerini anlatmak isterdim. Ama başaramadım. Çünkü hiç anlamaya çalışmadın. Bir gün sana bahçeden çiçek topladım. Bardağa koydum sana getiriyordum ki, bardak birden bire elimden düştü, kırıldı. Çiçekle sana sevgimi anlatacaktım. Kırılan bardak için o kadar çok bağırdın ki bir daha kimseye çiçek vermemeye yemin ettim.

Anne, benim küçük yüreğimde herkesi sevecek kadar yer vardı. Ben herkesi çok seviyordum. Ama sen insanların hep kötü olduklarını, onlara güvenilmemesi gerektiğini söyledin. Ben de artık insanları sevmiyorum...

Anneciğim, bir türlü küçük kafam almıyor, bana başkasına vurmayı sen öğrettin. Ben doğduğumda vurmayı bilmiyordum ki,neden şimdi kardeşime vurmama kızıyorsun. Ben ona vurunca elime vuruyorsun.

Anne, babamı hiç sevmiyor musun? Hep beni onunla korkutuyorsun, onu sevmemi istemiyor musun?

Ben bir şeyi bağırmadan istersem vermiyorsun. Bağırarak istersem veriyorsun, o yüzden ben de hep bağırarak, ağlayarak istiyorum. Hem de dediğini yapmak için bağırmanı bekliyorum. Biliyor musun seni bağırtmak hoşuma gidiyor. O zaman benimle ilgilendiğini düşünüyorum.

Anne sana güzel bir haberim var: Artık yemeklerimi yiyeceğim. Bir an önce büyümek istiyorum. Neden mi? Seninle konuşurken yukarılara bakmaktan bıktım. Artık boynum ağrıyor. Eğer büyümem daha çok sürecekse, neden sen çömelerek benimle konuşmuyorsun? O zaman kendimi daha iyi hissedeceğim. Konuşurken gözlerini görmek istiyorum. Gözlerinin derinliğinde sevildiğimi anlamak istiyorum.

Anneciğim neden o çok sevdiğin arkadaşlarının çocuklarına kendi eşyalarını vermiyorsun? Onlara oyuncaklarımı vermekten hoşlanmıyorum. Oyuncakları bana mı, yoksa arkadaşlarının çocuklarına mı aldın? Onlar kırınca kızmıyorsun, ben kırınca “Sende hiç isaf yok mu?” diye, beni cezalandırıyorsun. Artık ona da çözüm buldum: Kırınca saklayacak, başkaları kırmış gibi, misafirler gelince sana göstereceğim.

Anne beni neden dinlemiyorsun? Benim çizgi film kahramanlarım, kırılan oyuncağım, kaybolan kalemim neden seni ilgilendirmiyor? Beni de senin şefin, arkadaşının yeni aldığı çanta ilgilendirmiyor. Onları dinlemek istemiyorum. Senin beni dinlemeni, onların benim için ne kadar önemli olduğunu anlamanı istiyorum. Sadece büyüklere ait şeyler mi önemlidir?

Anne, yeni bakıcımı hiç sevmedim. Saçlarımı senin taradığın gibi taramıyor, bana eski bakıcımın baktığı gibi şefkatle bakmıyor. Anne sen bana neden şefkatle bakmıyorsun?

Anne, evdeki eşyaları, sehpayı, kül tablasını, televizyonu kıskanıyorum; onları kırmak, yok etmek istiyorum. Onlar olmazsa beni daha çok seveceğini düşünüyorum. Hem de rahatça, onları kırma korkusu olmadan evin içinde koşup oynayabileceğim. Onları temizlemek için ayırdığın vakti bana ayırmıyorsun. Demek ki onları benden daha çok seviyorsun.

Anneciğim evde oynamaktan bıktım. Dışarılarda koşup oynamak, minik su birikintilerine ayaklarımı sokmak, dökerek pasta yemek, elimle makarna yemek, ayranı üstüme dökmek istiyorum. Anne ben yaşamak istiyorum. Yapmaların, etmelerin olmadığı, sevginin çok olduğu, annelerin çocuklarını anladığı bir yer istiyorum. Çok büyük değil, yüreğim kadar bir yer istiyorum. O yeri bulmak için buradan gitmek istiyorum. Belki bir kuşun kanadında, belki bir çiçeğin yaprağında belki de bir balığın akvaryumunda...

Bir babanın oğluna mektubu:

Dinle oğlum. Sen uyurken düşündüklerimi, yine sen uyurken yazıyorum.

Usulcacık odana girmiştim. Minicik ellerinden biri yanağının üzerinde kıvrılmış, terleyen alnına düşen sarı kaküllerin ıslanmıştı. Pembeleşmiş,

melekleşmiş yüzüne bakıyordum. Demin gazete okurken içimde doğan pişmanlık rüzgârı ile yatağının kenarına sürüklenmiştim. Suçlu suçlu seni seyrediyordum. Ağlayacak gibiydim oğlum.

Sana kızmıştım. okula gitmek için hazırlanırken yüzünü iyi yıkamadığın için seni azarlamıştım. Eşyalarını yere attığın için sana şiddetle bağırmıştım. Kahvaltı sofrasında da sana bir sürü kabahat bulmuştum. Yemeklerini üstüne döküyordun. Dirseklerini masaya dayıyordun. lokmalarını iyi çiğnemeden yutuyordun. Ekmeğine fazla yağ sürüyordun.

Sen okuluna, ben işime gitmek için evden çıktığımız zaman elini sallayıp bana "güle güle babacığım." dediğinde ben yine kaşlarımı çatıp "omuzlarını dik tut." diye seni azarladım.

Bu sertliğim akşam üzeri de devam etti. Eve doğru yürürken seni dizlerini yere dayamış misket oynarken gördüm. Çorapların da yırtılmıştı. Seni önüme katıp eve getirerek arkadaşlarına mahcup ettim. Ve sana: "Çoraplar pahalı! Kendin alsaydın daha dikkatli olurdun." diyerek çıkıştım. Düşün oğlum. Bunları söyleyen, yapan bir babadır.

Daha sonra çalışma odamda gazetemi okurken sessizce yanıma geldiğini hatırlıyorsun değil mi? Gözlerinde mahzun bir ifade vardı. Sen karşımda tereddüt içinde dururken, rahatsız edilmiş bir insan edası ile "ne istiyorsun?" diye sana bağırmıştım. Sen hiçbir şey söylemeden atıldın ve kollarını boynuma doladın. Ve beni öptün. Allah'ın kalbine verdiği; ilgisizliğimin, sertliğimin bile sön-düremediği sevginin kuvveti ile kollarını boynumda sıktın. Sonra döndün ve koşarak merdivenden çıktın.

Işte oğlum birkaç dakika önce gazetemi okurken içimi dolduran pişmanlık ve korkunun sebebi buydu. Çok geçmeden gazete elimden kaydı. Yıkılmayan coşkun sevgine karşılık sana mükafat olarak hep azarlamayı, bağırmayı vermiştim. Seni sevmiyor değilim. Senden, yapabileceğinden çok fazla şeyler istediğimi, kendi yaşımdaki birinin davranışlarını beklediğimi şimdi anlıyorum.

Halbuki senin karakterinde ne güzel, ne samimi, ne dürüst şeyler var. Senin minimini kalbin ufuklarda dolaşan şafaklar kadar büyüktü. Bunu, beni kucaklayıp öpmenle gösterdin. Bu gece senin kadar hiçbir şey beni ilgilendirmiyor oğlum. Karanlıkta odana geldim. Yatağının ucunda utanç içinde diz çöktüm ve göz-yaşlarıma mani olamadım oğlum.

Bunları sana uyandığında söylesem anlayamazsın biliyorum. Fakat yarın gerçek bir baba olacağım. Sana bir arkadaş gibi davranacağım. Seninle şakalaşacağım. Sana sarılıp, seni öpeceğim.

Dilimin ucuna kötü sözler geldiğinde dilimi ısıracağım. Ve daima “o daha küçük bir çocuk” diyeceğim.

Ben sana bir çocuk değil, yetişkin muamelesi yaptım. Ancak şimdi seni yatağında mışıl mışıl uyurken görünce henüz bir bebek olduğunu anladım. Annenin kucağından daha dün ayrılmadın mı? Daha düne kadar başını annenin omuzlarına dayayıp dalıp gitmiyor muydun? Senden çok fazla şey istedim oğlum, çok fazla...

Uyandığın zaman seni mutlu etmek, sevginin karşılıksız olmadığını anlatmak ve kendimi affettirebilmek için seni doya doya öpeceğim.”

SOKAKTA ŞİDDET VE ÖNLENMESİ

Çocuklarımızın ve gençlerimizin aile ortamı dışında en çok bulunmaları gereken ortamlar bulundukları mahalle sokakları ve çarşı pazarlar olması gerekir. Çocukların özellikle oyun oynamak veya evde sıkıldıklarında hava almak için çıktıkları mekanlardır. Çünkü sokaklarda çocukların akranları vardır, onlarla beraber olmak isterler. Çocuklara göre sokaklar, daha özgür ortamlar olduğu için çıkıp orada serbestçe hareket edebilirler. Aslında çocuklar açısından sokağa çıkma olayı önceleri kurumsal bir özellik taşıyordu. Sokaklar adeta çocukların aileden sonra ikinci okulu idi. Çocuk akranlarıyla burada tanışır onlarla oyun oynar, arkadaşlıklar kurar, kendi aralarında anlaşmanın yollarını öğrenirdi. Arkadaşlarında kendini bulurdu. Çocukları bu nedenle de sokaktan eve getirmek mümkün olmazdı. Sokakta oynayan çocuklar gerek oyunlarında gerekse arkadaş ilişkilerinde tek başlarına kalmazlardı, diğer ağabeyleri ve ablalarını taklit ederler, onlar da küçüklerine örnek olurlardı. Çocuklar oyun oynarken aralarında bir sorun çıktığında sorunun nasıl çözüleceğini büyüklerinden öğrenirlerdi. Çocukların oynadıkları oyunlar genelde tüm toplum tarafından onaylanmış eğitici oyunlardı. (çelik çomak, saklambaç, yağ satarım bal satarım, ay gördüm vs.) bu ve benzeri oyunlarla çocuklar sosyal hayata hazırlanırdı. Bu nedenle çocukların sokağa çıkmak için can atması oyunların zevkinden, arkadaşlarını sevmesinden ve onlarla bir şeyler paylaşmasındandı.

Günümüzde sokaklara baktığımızda hızla değişen ekonomik ve teknolojik değerler, sosyal yapımızı alt üst etmiş, insanlarımız köylerden şehirlere göç etmiş, farklı alt kültürden insanlar hasbel kader bir araya gelmiş, mahalle oluşturmuş, insanlar birbirlerine şüphe ile bakar hale gelmiş, çocuklar sokaklar yerine teknolojinin esiri haline gelmiş; televizyonun, bilgisayarın, cep telefonlarının, mp3 lerin ve internetcafelerin bağımlısı haline gelmişler. Bu ne-

denle çocuklar sokaklardan bî-haber yaşamaktadırlar. Teknolojik imkanları olmayan çocuklar da, sokakların güvensiz olması nedeniyle aileleri tarafından sokaklara çıkarılmamakta ve evlere hapsedilmektedir. Bu durumda olan çocukların hem duygusal hem sosyal hem de fiziksel gelişimleri olumsuz olarak etkilenmektedir. Sokakta oyun oynarken arkadaşıyla kavga ettiğinde acı yaşayan çocuklar, bilgisayarda oynadığı kavga sahnesinden zevk almakta; sokakta arkadaşıyla el ele tutuşarak oyun oynayan, arkadaşının sıcaklığını, dostluğunu canlı canlı yaşayan çocuklar şimdi msn, mail, facebook ve cep telefonu mesajları ile sanal olarak yaşamakta ve bu durum çocuklarda duygusal sıcaklık oluşturmamaktadır. Çocukları duygusuz, acımasız olarak yetiştirmektedir. Son zamanlarda gençler, hatta küçük yaşlardaki çocuklar arasında çok sık duyduğumuz kafa kesme, kol kesme, bıçaklama olaylarının giderek arttığını görmekteyiz.

Çocuklarımız sokaklara inemedikleri gibi anne ve babalar olarak bizlerin de çocukların bu ihtiyaçlarını giderici bir takım faaliyetlerde bulunmamamız da durumu iyice içinden çıkılmaz hale getirmektedir. Anne ve babalar olarak çocuklarımızı alıp birlikte çarşı pazar gezerek onların bu ihtiyaçlarını karşılayabiliriz. Birlikte parklara bahçelere gidebiliriz. Hatta onlarla sokağa beraber çıkıp oyun oynayabiliriz. Sık sık akaraba, eş-dost ziyaretleri yapıp, onların çocukları ile bir araya getirebiliriz. Oturduğumuz mekanları kendi işyerimize yakın olsun çarşıya yakın olsun diye değil de, çocuklarımızın yaşam alanlarını uygun olsun diye seçebiliriz. Günümüzde hala güvenli olan sokaklarımız mahallerimiz var ama anne ve babaların dar hayalleri ile çocuklarımızı bu gibi yerlerden uzak tutuyoruz. Sonunda çocuklarımız yine bu güvensiz dediğimiz sokaklarda yaşayacaklar ve orada sosyal hayatlarını devam ettirecekler. Çocuklarımıza sokakları kısıtlama yerine kontrollü olarak onlarla konuşarak sokağa çıkmalarını sağlamalı ve bu ortamda nasıl davranılması gerektiğini onlara öğretmeliyiz. Aksi takdirde yüzme bilmeyen birisinin bir kaza sonucu okyanusa düşmesi ve ne yapacağını bilemeden rastgele çırpınması gibi belli bir süre sokaklardan uzak tutulan çocuklar biraz büyüyüp artık anne ve babayı dinlemeyip sokağa çıktıklarında ne yapacaklarını bilmeyip, sokakta yapılan bazı kötü alışkanlıklar (içki, uyuşturucu, sigara, bali, hırsızlık vs.) onlara cazip gelip gençliğin verdiği hevesle nefislerini okşayıp yanlış yollara düşerek çırpınmaya başlarlar. Çocuklarımız yaşları küçükken anne ve babanın sözünden çıkmazlar. Ancak yaşları ilerleyip ergenlik çağına geldiklerinde artık bağımsız ve özgür olmak isterler. Kendi kararlarını kendileri vermek isterler. Aileden ilgi ve sevgi beklerler. Çünkü bu dönem çocuğun kendisini çevresine beğendirme ve

kabul ettirme dönemidir. Anne ve babaların çocuklar üzerinde bu dönem baskıları emri vaki olarak devam eder. Ancak onların her yaptıklarına karışırsak o zaman çocuklar evden ve aileden uzaklaşmak isterler. Bu dönemde evden uzaklaşacak gencin gideceği yerler ya internet cafeler yada kendine göre rahat davranabileceği arkadaş gruplarıdır. Onlar da genelde aynı sorunlarla karşı karşıya olan geçlerdir. Onların evden uzaklaştıklarında bir araya geldikleri mekanlar sokaklardır. Sokaklarda bu şekilde bir araya gelen gençler sürü psikolojisi ile hareket ederler çeteler kurarlar, haraç toplamaya başlarlar, yan kesicilik yaparlar, tehdit ve şantaj gibi işlerde kullanılırlar.

Bir gün okul bahçesinde öğretmen arkadaşlarla dolaşırken okulun kapısından bir öğrencinin hızla bağırarak çıktığını ve arkasından da ders öğretmeninin çıktığını gördüm. Öğrenciye müdahale etmek istedim öğrenci bana kafa tutmaya başladı ve beni de dinlemeden okuldan hızla çıktı gitti. Öğrenci sınıfta bir arkadaşı ile tartışmış onu tehdit etmiş ve öğretmen de müdahale edince öğretmene de hava atıp sınıftan çıkmış. Daha sonra öğrenci velisini okula çağırıp öğrenci hakkında bilgi almaya çalıştım. Velimiz çocuğuyla bir sorunu olmadığını, zaten kendisiyle çok konuşma fırsatı olmadığını, akşam kendisinin saat beşte eve geldiğini, çocuğunda zaten o saatte evden dışarı çıktığını ve gece saat 11- 12 civarı eve geldiğini söyledi. Sokakta ne yaptığını bilip bilmediğini sorduğumda “valla ne yaptığını bilmiyorum” cevabını aldım. Sonra aynı mahallede oturan, çocuğun bir yakınına ulaştığımda çocuğun akşam beraber olduğu arkadaşlarında her türlü kötülüğün olduğunu öğrendim. Arkadaşlarıyla hep beraber bira içtiklerini, mahallede bazı aileleri rahatsız ettiklerini, kumar oynadıklarını, bir bıçaklama olayına karıştıklarını ve hatta aralarında bali çekenlerin olduğunu öğrendim. Bütün bunları baba ile paylaştığımda babanın adeta kanı donmuş vaziyette benim çocuğum bunları nasıl yapar, inanamıyorum dediğini adeta gözlerinden okudum. Bu örnekte de olduğu gibi anne ve babalar olarak benim çocuğum bunları yapmaz deyip onları kendi başlarına bırakmayalım. Onlara sokakları özletmeyelim, onlarla hayatı ve hayatın her karesini paylaşmaya çalışalım ve onların sokaklarda kötü yollara düşmelerini önleyelim. Sokak çocuklarının büyük bir kısmı anne ve babasız veya fakir çocuklar değil; Ilgisizlikten, sevgisizlikten ve aile baskısından evden kaçan çocuklardır.

Çocukların evden kaçıp sokakta yaşama nedenleri çeşitli olmakla birlikte, ailenin uyguladığı şiddet, en önemli nedenlerin başında gelmektedir. Nitekim yapılan araştırmalar çocukların yüzde 55,6’sının evde şiddete maruz kaldığı için evini terk ettiğini ifade etmektedir. Aslında, aile içi şiddetin daha yaygın olduğu söylenebilir. Zira çocuklara anne baba tarafından dayağa maruz kalıp kalmadığı

sorulduğunda, yüzde 90’ı fiziki ve psikolojik şiddete maruz kaldıklarını ifade etmektedirler. Ayrıca babanın alkolik olması, kumar oynaması, işsiz olması ve bu durum karşısında isyankar tutumu, anne ve babanın sürekli kavga etmesi, boşanmalar, kardeş kıskançlığı veya ailenin bir kardeşi diğerinden üstün tutması gibi nedenler çocukları evden soğutmakta ve sokağa itmektedir.

OKULDA ŞİDDET VE ÖNLENMESİ

Okul, aile ve çevreden sonra çocuğun hayatında önemli olan üçüncü kurumdur. Çocuklar ailede ve içinde bulundukları çevrede yazılı olmayan kurallara göre yani gelenek ve göreneklerine göre eğitilirler. Ancak okulda farklı gelenek ve göreneklerden farklı çevrelerden çocuklar olması nedeniyle tüm çocukların uyacağı ortak yazılı kurallar vardır. Buna okulda disiplin diyoruz. Çocuklar okul sayesinde toplumda farklı insanlarla bir arada yaşamayı, toplum kurallarına uymayı, hayatını bir program dahilinde planlamayı öğrenir. Bunun yanında eğitim öğretim hayatına da devam ederler. Ama asıl olan vatanını milletini seven ve koruyan, ahlaklı ve dürüst olmayı öğrenen, insanlar arasında haksızlığa tahammül edemeyen, insanları seven ve ülkesinin kalkınması için çalışan bir vatandaş olmasıdır. Milli eğitim Bakanlığımızın belirlediği amaçlar da zaten bu yöndedir.

Türk millî eğitiminin genel amacı, Türk milletinin bütün fertlerini;

1. Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasa'da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin millî, ahlâki, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; insan haklarına ve Anayasa'nın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek,

Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan, yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek,

İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve

birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak,

Böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu arttırmak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır. Türk eğitim ve öğretim sistemi, bu genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenir ve çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçları Türk milli eğitiminin temel ilkelerine uygun olarak tespit edilir.

Çocuklarımızın bu özel ve genel amaçların yanında akademik olarak da eğitilerek birer başarılı vatandaş olması sağlanır.

Ancak bunu çok fazla başardığımızı söyleyemeyiz. Çünkü her geçen gün okullarımızda şiddet artmakta ve çocuklarımızı kavga etmeden nasıl bir arada tutabiliriz onun yollarını arar duruma gelmekteyiz.

Tavşan, kuş, balık, sincap, ördek ve öteki hayvanlar bir okul kurmaya karar verirler. Her biri, bir öğretim programı hazırlamaya başlar. Kuş uçmanın, balık yüzmenin, sincap ağaca tırmanmanın ve öteki hayvanlar da kendi özelliklerinin öğretim programına alınmasını diretirler. Böylece, öğretim programına hayvanların tamamının istedikleri dersler konur. Hayvanların tamamını bütün dersleri mecburen almak zorunda bırakırlar. Tavşan, koşma dersinde en başarılı hayvandır, hiçbiri onun gibi koşamaz. Ama öteki hayvanlar, tavşanın uçmayı öğrenmesinin iyi bir zeka ve duygu eğitimi olacağı konusunda diretirler. Böylece tavşan uçma dersine katılmak zorunda kalır. ‘Haydi uç bakalım tavşan” denir. Zavallı küçük tavşan havaya sıçrar, yere düşer bir bacağı kırılır, kafatası çatlar. Beyni zedelendiği için, daha sonra iyi koşamaz bile artık. Dolayısıyla koşma dersinden “pekiyi” yerine “iyi” alır. Uçma dersinden de, hiç olmazsa çabalayıp denediği için “orta” alır. Eğitim programını hazırlayan kurul sonuçtan memnundur. Benzer bir durum kuşun başına gelir. Uçma dersinde çok başarılıdır, havada taklalar bile atar ve “pekiyi” alır. Ama, onun da bir köstebek gibi toprağı kazması istenir. Tabi kuşun kanatları zedelenir, gagası kırılır ve bir daha doğru dürüst uçamaz hale gelir. Kurul ona uçma dersinden “orta” verdiği için memnundur. Böylece sürer gider bu. Son sınıfın birincisi kim olur biliyor musunuz? Aklı pek gelişmemiş olan yılan balığı... Çünkü her şeyi biraz becerebilmiştir.

Bu öyküde anlatılanların uydurma olduğunu biliyoruz, ama bu öykü bana biraz

bizim eğitim sistemimizi hatırlattı. Yaratıcı tüm insanları farklı kabiliyetlerde, farklı yeteneklerde, farklı becerilerde, farklı zeka türlerinde yaratmış ama biz de tıpkı yukarıdaki öyküde anlatıldığı gibi tüm öğrencilerden kendi istidatlarına uygun olmayan becerileri istiyoruz. Öğrencilerimizin yetenek ve becerilerini tespit edip ona göre bir eğitim ortamı hazırlamıyoruz. Eğitim sistemimiz adeta siyasilerimizin yap boz tahtasına dönmüş durumda. Öğrencilerimize tek düze bir eğitim olan sekiz yıl kesintisiz ilköğretimi dayatıyoruz. Bunun zararlı olduğunu, değişmesi gerektiğini söyleyenleri rejim düşmanı, vatan haini ilan ediyoruz. Ama o vatanı koruyacak çocuklarımız heba oluyor, bunu hiç düşünmüyoruz. Daha sonra çocukları sınavlarla boğmaya başlıyoruz. Bu noktada aileler devreye giriyorlar ve tüm çocukların hedefine üniversiteye gitmeyi koyuyorlar. Çocuklar karneyi aldığında veya sınav sonuçları geldiğinde matematik ve fenden kaç almış, matematik ve fenden kaç net yapmış bunları soruyoruz.

Çocukların doğasını yansıtan onları sosyal ortama adapte eden psikolojik olarak rahatlatacak olan beden eğitimi, resim, din dersi, Türkçe, sosyal bilgiler gibi derslere hiç önem vermiyoruz, onları hiç dikkate almıyoruz. Daha sonra çocuklarımızı okul, dershane, aile üçgeni içerisine alıp adeta preslemeye çalışıyoruz. Çocuklarımız bu şekilde hem ailelerin gözünde, hem öğretmenlerin gözünde adeta söylenileni yapan bir robot gibi değerlendiriliyor. Matematik -fen dersleri iyi olan çocuklar zeki, çalışkan; iyi olmayan çocuklar da geri zekalı, tembel, işe yaramaz çocuklar olarak değerlendiriliyor. 2009 yılında Avrupa birliği okullarında şiddet eğitimi ve bilgi transferi konulu bir proje kapsamında Avusturya'ya gitmiştik. Aynı zamanda bu proje Almanya, Norveç ve Belçika'yı da kapsıyordu. Burada okullarda şiddet eğitimi ile ilgili çalışmanın yanında okul idarecilerinden ve öğretmenlerinden eğitim sistemine yönelik bilgiler de aldık. Tabi buralarda bizdeki OKS, SBS, YGS, LYS gibi sınav adlarının olmadığını, öğrencilerin ilköğretim dördüncü sınıftan itibaren okuldaki tüm derslerde başarılarına göre farklı zamanlarda farklı okul türlerine göre ayrıldıklarını gördük. Öğrencilerin gayet rahat olduğunu gözlemledik. Bizde ise öğrenciler adeta sıkboğaz edilmekte yaz tatillerinde bile çeşitli sosyal ve sportif kurslar yerine okul dersleri takviye kurslarına gönderilmektedir. Bütün bunları niye anlattım: Kedi çok sevimli bir hayvandır. Gelir insana sırnaşır adeta zorla kendini sevdirmeye çalışır. Ama canını acıttığın zaman veya biraz üzerine gittiğin zaman hiç affetmez o sevgi düşmanlığa dönüşür ve anında cırmalamaya başlar. Bu nedenle Anadolu da bir söz vardır. "kedinin üzerine gidersen elini yüzünü çırmalar" diye. Bu söz gibi biz de gerek aileler olarak, gerek öğretmenler olarak, gerekse de eğitim sistemimiz olarak çocukların üzerine çok gidiyoruz. Bizim bi-

le taşımakta zorlanacağımız yükü onların üzerine yükleyip onlardan taşımalarını istiyoruz. Onların da gücü yetmiyor ve bir taraftan patlak veriyor. Ya evden kaçıyor, ya okuldan kaçıyor, ya da internet kafeye gidiyor. Ya da okulda sokakta kavga ediyorlar. Sizler de dikkat etmişsinizdir: Kavga eden öğrenciler genelde okulda dersleri zayıf olan öğrencilerdir. Ama bu öğrenciler neden kavga ediyor diye düşünmüyoruz. Hatta hem öğretmenler hem de aileler neden kavga ettiniz diye onları dövmektedirler. Dersleri iyi olan çocuklara baktığımızda ise ya sorunları olmadığını ya da sosyalleşemedikleri için kavga etmeyi bile bilmediklerini görüyoruz. Ya da anne babası kızar diye kavga etmiyorlar. Çalıştığım okulda (meslek lisesi) öğrencilerle ilgili yaptığım gözlemlerde hiçbir öğrencinin derslerden zayıf aldığı zaman sevinmediğini, onların anne ve babalarından daha fazla üzüldüklerini gördüm. Ama niye o zaman çalışmıyorlar diyeceksiniz. Yukarıdaki saydığım nedenlerle beraber anne ve babaların onları anlayışla karşı-lamayıp ellerinden tutup kaldırma yerine nasıl zayıf alırsın sana boşuna mı emek harcıyorum, masraf ediyorum, gözüne dizine dursun diye bir tekme de onların vurmasından kaynaklanıyor. Ve bu çocuklar bu şekilde ailelerinden destek alamayınca kendi problemlerini yine kendileri çözme yoluna başvuruyorlar. İçinde bulundukları okul ortamında kendilerini kabul ettirmek için kaba kuvvete başvuruyorlar ve bu durum büyüyerek devam ediyor. Bu şekilde hem öğretmenden hem aileden şiddet gören çocuk kendisi de şiddet uygulayarak güya kendine göre durumu dengelemeye çalışıyor.

Yine yaptığım araştırmalara göre öğrencileri şiddete zorlayan ilköğretimde kesintisiz eğitimin olması birinci sınıfta rastgele bir araya gelen (zeka düzeyleri, istidatları, yetenek ve becerileri farklı) çocukların sekiz yıl kesintisiz eğitim görmesi ve özellikle 6.7. ve 8. Sınıflarda genelde sınıfta kalmanın olmaması, çocukların bu şekilde birbirlerine kötü örnek olması ve bu şekilde ilköğretimi bitirip bir sınav kazanamayıp liseye veya meslek lisesi 9. Sınıfa geldiğinde fizik, kimya, biyoloji, matematik, geometri, tarih, coğrafya, edebiyat, dil ve anlatım gibi bir ders yığınıyla karşılaştığında çocuklar adeta şoka giriyorlar. Tam da çocukların bu döneminin ergenlik dönemlerinin en fırtınalı dönemi olması bu işin tuzu biberi oluyor. Çocukların büyük bir bölümü sınıfta kalıyor, eğitim hayatı burada sönüyor. Yani çocukların büyük bölümü eğitim ve öğretimin dışına itiliyor. Bakanlık ancak sorumluluk sınavları ile bunu çözmeye çalışıyor. Aslında müfredatın gözden geçirilmesi gerekmektedir. Bu dersleri ilköğretimden boş gelerek başaramayan çocuklar da, okulda şiddete başvuran ve en çok sorun olan çocuklar oluyor. Çocuklarda bir üst sınıfa geçtikçe bu sorunlar azalıyor.

Okuldaki şiddetin bir nedeni de ailede şiddet gören çocuklardır. Genelde

parçalanmış ailelerde, anne ve babanın işsiz olduğu ailelerde veya şiddetli geçimsizlik problemi olan ailelerde yaşayan çocuklar büyüme sürecinde model olarak hep kavga ederek sorun çözme yöntemini kullanan anne ve babalarını görmeleri nedeniyle daha sonra kendileri de okul ortamında herhangi bir sorunla karşılaştıklarında anne ve babalarından öğrendikleri yöntemleri kullanmaya başlıyorlar. Yani onlar da kavga ederek sorunlarını çözmeye çalışıyorlar. Ancak okulun toplumsal bir ortam olması nedeniyle çocukların bu kavgaları büyüyerek devam ediyor. Yani kavgaya diğer öğrenciler de karışıp okulda gruplaşmalar, çeteler oluşabiliyor. Hatta bazı anne ve babalar çocuklarına sürekli okulda sakın ola arkadaşlarınızdan dayak yemeyin, siz dayak atın gibi nasihatlerde bulunuyorlar. Tabi kılavuzu bu şekilde anne ve baba olan çocukların da okulda kavgadan kopmaları zor oluyor.

Öğretmenlerimizin de aslında okulda şiddeti önlemede büyük payının olduğunu düşünüyorum. Özellikle ilköğretimde görevli öğretmenlerimize büyük iş düşmektedir. Çünkü daha yedi yaşında çocuk bu öğretmenlerimize teslim ediliyor ve üstelik de o öğrencinin gözünde öğretmen çok değerli. Çünkü her şeyi onun öğretmeni biliyor. Ama her nedendir bilinmez bu sistem fazla işlemiyor. Çünkü aileler öğretmenden daha çok ders başarısı istiyor. Öğretmen de bu nedenle öğrencilerin davranışlarını bu eksende değerlendirmek zorunda kalıyor. Aksi takdirde aileler tarafından başarısız ilan ediliyor. Öğrencinin öğretmeni olma yerine dersin öğretmeni olmak zorunda kalıyor. Bu durum aynı zamanda sosyal gelişim çağında olan çocuklarımızın da sosyal gelişimlerini engelliyor. Bazı ailelerin daha ilkokul birinci sınıfta sınıf öğretmenlerine okulda takviye kursları açması için zorlama yaptıklarını duyuyoruz. Ama aileler çocuklarının bu dönemde duygusal, sosyal ve manevi olarak gelişimlerini hiç dikkate almıyor ve önemsemiyor. Büyük çocuğum ilköğretim yedinci sınıfa giderken din dersi ile ilgili bir örnek anlatmıştı. Sınıfları okulun en seçme sınıfıydı. Din dersi öğretmeni sınıftaki öğrencilere Fil suresi (Elemtere) ve altındaki duaların tamamını kim okuyacak diye sorduğunda sınıfta kendisinden başka hiç okuyan çıkmadığını ve bu durumu yadırgadığını, onların duaları niye öğrenmediğini sormuştu. Ben veli toplantılarına gittiğimde o çocukların aileleri çocuklarının matematik, fen vs başarıları ile övünüyorlardı. Oysa onlar açısından din dersinin pek bir önemi yoktu çünkü sınavda çıkmıyordu. O çocuklardan çoğu fen ve anadolu liselerini kazandılar. Aslında aileler çocuklarının eğitim işini okula, öğretmenlere bıraksalar veli toplantıları sadece öğrencilerin notlarının okunduğu ortamlar olmaktan çıkıp öğrencilerin davranışlarında-ki değişim ve gelişim üzerine yapılan değerlendirmelerin olduğu toplantılara dönüşmüş olsa daha

yararlı olacaktır. Bir gün okula çocuğun durumu hakkında bilgi almak için gittiğimde matematik öğretmeni ile görüşüyordum, öğretmen dersin zayıf olduğunu söyledi. Ben de benim için dersin zayıf olması önemli değil bir dahaki sınavda çalışır düzeltir önemli olan sınıf içerisindeki davranışları öğretmenlerine ve arkadaşlarına karşı bir saygısızlık yapıp yapmadığı demiştim ve öğretmenimiz şaşırdı. Neden diye sorduğumda ilk defa sizin gibi bir veli ile karşılaşıyorum. Diğer veliler not konusunda bizi sık boğaz ediyorlar demişti. Yani velilerimizin de öğretmenleri bu konuda rahat bırakıp çocuklarının gelişimleri üzerine yoğunlaşmaları gerekmektedir. Bu konuda aşağıda bahsedeceğim öykü umarım yararlı olacaktır.

Bir gün okula geldiğimde posta kutumu açtım. İçinde bir not vardı ve notta "şu numarayı arayın" yazısı ile beraber bir telefon numarası vardı. İsmi de numarayı da tanımıyordum ama Meslek lisesinde otomotiv öğretmeni olduğum için bu tarz notlar alıyordum. Bir öğrencim ya da arabasını tamir ettirmek isteyen birisidir diye düşündüğüm için numarayı aradım. Karşımdaki kişi ne benim öğrencim ne de arabasını tamir ettirmek isteyen birisiydi. "Aramanıza sevindim beyefendi. Bana birkaç dakikanızı ayırırsanız, size ilginç bir şey anlatmak istiyorum" dedi. "Dinliyorum" deyip saatime baktım. Beş dakika sonra derse girmem gerekiyordu. Ben hemşireyim. Dün evime giderken arabam teklemeye başladı. Gece geç bir saatti ve yalnızdım. Arabayı durdurmaya korkuyordum ama sonunda arabanın daha fazla gitmeyeceğini anlayıp hemen kenara çektim. Birkaç dakika oturup ne yapabileceğimi düşündüm. Sabırsız gibi görünmek istemedim ama derse gitmem gerekiyordu. Dayanamayıp arabanıza bakmamı mı istiyorsunuz? diye sordum. Kadın "izin verirseniz sözümü bitireyim" dedi. Korkuyla beklerken arabamın arkasında bir araba durdu ve içinden yirmi yaşlarında iki delikanlı indi. Neden durduklarını anlamadım. Çok korkmuştum. Bana ne olduğunu sordular. Arabayı yeniden çalıştırabileceklerini söylediler. Ben de çaresiz razı oldum ve kaputu açtım. Arabanın içinde oturmuş, niyetlerinin kötü olmaması için dua ediyordum. Birkaç dakika sonra bana seslenip arabayı çalıştırabileceğimi söylediler. "Siz de arabanızı tamir ettirmek için beni aradınız değil mi?" diye sordum. Kadın: "Hayır hayır, dinleyin lütfen" diye söze devam etti. O gençlere minnettardım, defalarca teşekkür ettim. Para vermek istedim ama kabul etmediler. Sonra bana sizin eski öğrencileriniz olduklarını söylediler. Şaşırmıştım. Benim öğrencilerim mi? İsimleri neymiş?" diye sordum. İsimlerini vermediler. Yalnız bana sizin isminizi ve okulun numarasını verdiler. Sizi arayıp teşekkür edeceğime dair onlara söz verdim. Şaşılacak şeydi doğrusu. Ne diyeceğimi bilemiyordum. Aslında -öğrencilerime araba tamiri hakkında ders

vermenin yanı sıra, hayat hakkında da bir şeyler öğretmeye çalışmı-şımdır: zahmete girmekten kaçınmamak, dürüst olmak, bildikle-riyle insanlara yardıma koşmak gibi şeyler. Ama öğrencilerimin bu nasihatlerimin herhangi birini akıllarında tuttuklarını hiç sanmıyordum. Dersle hiç alakası olmayan bu "hayat dersleri" sayesinde öğrencilerimin hiç tanımadıkları birine yardım ettiklerini bilmenin verdiği moralle sınıfa gittim. Bir öğretmenin alabileceği en güzel hediyelerden birini almıştım.

Öğretmenlerimiz sadece okullarda branşları olan dersleri anlatmakla vazifelerini yapmış olmazlar. Çünkü öğrencilerin gördükleri dersler zaten sosyal hayatın bir parçası. O dersler öğretilirken derslerin içeriklerini sosyal hayattaki olaylarla birleştirerek anlatırlarsa hem ders amacına ulaşmış olur, hem de öğrenciler sosyal hayata hazırlanmış olur. Bazı öğretmenlerimiz öğrencilere bolca nasihatte bulunuyor ve bir müddet sonra öğrencilerden hemen düzelme bekliyor. Düzelme olmayınca da hemen bunlardan adam olmaz deyip bir daha ilgilenmiyor. Oysa, daha öncede belirtmiştik, insanın yaşı ilerledikçe davranışlarda değişmeler zorlaşmakta ve zaman almaktadır. Ergenlik çağına yaklaşmış bir çocukta davranış değişme süreci en az altı ayda gerçekleşmektedir. Nasihat de olsa öğretmenlerin öğrencilere anlattıkları onların ile-riki hayatında mutlaka ortaya çıkacaktır. Çünkü öğrenciler okulda kitle psikolojisi ile hareket etmektedir. Öğretmenin görevi zafere talip olmak değil sefere talip olmaktır. Yani hemen sonuç beklerse beklediği sonucu alamayabilir. Yani öğretmen tohumu atacak ve gerisini Allah'a ve zamana havale edecek. Normal bir çiftçinin bile tarlasına attığı tohumlardan bir miktarı çeşitli nedenlerle mutlaka çürümektedir. Ama kalanlar o çürüyen tohumu telafi etmektedir. Ayrıca öğretmenler öğrencilerde güzel davranışlar gelişmesi için çalışırken bir taraftan da o davranışları yıkmaya çalışan sosyal ortamda bir sürü çirkinliklerle de karşılaşmaktadırlar. Yani bir yılda kazanılan bir davranış belki bir günde, belki bir saate, belki bir dakikada yıkılabilmektedir.

Öğretmenim çok suçlusun. Dün selamını aldım. Eğer hapishanede olmasaydım gelip hem elini öper, hem de bu sözlerimi yüzüne söylerdim.

Sen çok suçlusun öğretmenim.

Bana kızmışsın, eleştirmişsin. "Böyle bir insanın öğretmeni olduğum için utanıyorum" demişsin. Doğru söylemişsin. Benim gibi bir insan yetiştirdiğin için gerçekten çok utanmalısın. Çünkü ben gururlanacak hiçbir güzel şey yapmadım. Aileme, çevreme ve sevdiklerime zarar verdim, kötü işlere bulaştım. Sonunda da hapse girdim.

Ben iyi bir insan, faydalı bir kişi olamadım. Bu doğru. Ben de kendimden memnun değilim. Çevredeki insanlar tarafından dışlanmak, horlanmak ve kötü bir insan olarak görülmek elbette ki, insanı memnun etmez.

Ama öğretmenim, benim bu kötü ahlakım ve yanlış davranışlarımın sebebi sensin.

Sen çok suçlusun öğretmenim.

Beni okutan, beni eğiten ve bana şekil veren sensin. Sana baktım, örnek aldım. Ne verdiysen o oldum. Seninle beş yıl aynı okulu paylaştım, sonra da mezun oldum. Hatırlar mısın maceralarımızı, hatırlar mısın bana yaptıklarını?

Gel birlikte hatırlayalım da neden suçlu olduğunu söyleyeyim.

Annem yoktu. Evimizdeki ikinci anne de beni istemiyordu. Ailede hiç huzurum ve rahatım yoktu. Her şeyi eksik ve noksan yapıyordum, verdiğin görevleri de bu yüzden yerine getiremiyor-dum. Benim zor hayat şartlarımı bildiğin halde asla anlayışlı olmadın, hep üzerime gelip, çok ağır, çok ezici ve gururumu kırıcı hesaplar sordun. Beni hem sevgiden, hem okuldan, hem de top-lumdan soğuttun.

Neler mi yaptın?

Annem olmadığı için temiz ve tertipli olamıyordum. Benimle her sabah bu yüzden alay ederdin. Ya kirli ve yırtık pantolonumla ya kirli ellerim ve uzamış tırnaklarımla ya da bakımsız yüzüm ve saçlarımla alay ederdin. Nasıl ezilip büzülürdüm, küçülürdüm ve sana içten bilenirdim.

Ödevlerimi yapmayınca, elindeki cetvelle vurmadığın ve acıtmadığın yer kalmazdı. Dayanamayıp ağlayınca da “erkekler ağlamaz” derdin. Bu yüzden, okula gelmek bana işkence olurdu. Zaten o huzursuz evden bir an önce kaçmak, kendimi dışarı atmak isterdim. Tek sığınağım okuldu. Okulu da sen, bana dar ederdin, senin yüzünden geldiğime pişman olurdum. Bu yüzden bütün insanlara, herkese isyan eder, asi olurdum.

Bir gün babama beni: “Ders çalışmıyor ve çok yaramazlık yapıyor” diye şikayet etmişsin. Babam beni ölesiye dövdü. Babamın o ölesiye dayağına değil, senin şikâyetine içerledim.

Ah öğretmenim sen çok suçlusun.

Ne olurdu öğretmenim bana bir güler yüz gösterseydin, hal hatırımı sorsaydın, yanağımı okşayıp, bir sevgi gösterisi yapsaydın ve beni kendine bağlayıp, nasihatler etseydin.

Neden bunları benden esirgedin?

Halbuki sana sığınmayı, senden yardım beklemeyi ne kadar istemiştim. Ah beni bir kez koruyup kollasaydın, belki de o isyan ateşi yanmadan sönecekti.

Beni kaç kez sınıftan kovdun, onurumu beş para ettin. Arkadaşlarımın önünde benimle alay edince ve onların da bana gülüşlerini görünce, kaç kez ölmek istemiştim.

Kısacası, sen bana iyi bir model olamadın, örnek bir öğretmenlik sunamadın. Benim toplum için zararlı olmama zemin hazırladın. Bir anlamda ektiğin tohumlar, ruhumda isyan meyvelerini verdi. Sonra da hem kendime hem de çevreme zararlı bir insan olup çıktım.

Sen çok suçlusun öğretmenim.

Benden o şefkati, ne olurdu esirgemeseydin.

Bana da bu acıyı yaşatmasaydın?

Evet, utan öğretmenim! Benim yaptıklarıma bakarak utan! Bana öğretmen olduğun için utan! Utan da, diğer öğretmenler senin gibi olmasınlar.

Sen çok suçlusun öğretmenim. Ama yine de ellerinden öperim. Çünkü ne de olsa sen benim öğretmenimsin. Ziya ŞENOL

Fakat özellikle son yıllarda öğretmenlik mesleği ekonomik nedenlerden dolayı toplum nazarında değerini kaybetmiş, insanlar meslekleri ücretlerine göre değerlendirmeye başlamışlardır. Bu durum tabi öğrencilerin de öğretmen algılarını değiştirmiş ve öğretmenlerin öğrenciler üzerindeki etkisini, tesirini azaltmıştır. Bizim öğrencilik yıllarımızda öğretmenlik toplumda en çok saygı gören meslekti. Köyümüzde aileler öğretmeni evlerine davet etmek için yarışırlardı. Eve geldiği zamanda yetmiş yaşındaki dedem kalkar ona yer verirdi. Çünkü öğretmen onlara göre ilmi temsil ediyordu. İlim ise Allah'ın sıfatıdır, bu nedenle öğretmene saygı duymak gerekiyordu. Ben hala ilkokul öğretmenimi gördüğüm zaman hemen kendime çeki düzen veririm. Ceketimin düğmesini ilikler yanında hazır ola geçerim. Anne ve babalar öğretmenlerin çocuklar üzerinde tesirli olmalarını istiyorlarsa çocuklarının yanında kesinlikle öğretmeni ve okulu kötülemesinler, bilakis hem okul hem de öğretmenler hakkında övücü davranışlarda bulunsunlar. Bu durum çocuk nazarında hem okulun hem de öğretmenin değerli olmasını ve çocuğun okulu sevmesini sağlar. Zaten okulu ve öğretmeni sevmeyen çocuklarda da başarı mümkün olmamaktadır.

- İçimdeki çocuğun sesiyle...

Küçüklüğümden beri, matematik öğretmenim bana sayıları kullanarak nasıl para kazanacağımı öğretti. Kimya öğretmenimse çamaşır suyu ile tuz ruhunu karıştırırsam zehirlenebileceğimi söyledi. Fizik öğretmenim de yerçekimi

kanununun olduğunu, buna göre dengede kalabilmem için ayaklarımın daima yere basması gerektiğini söyledi.

Rehber öğretmenim mi? Onu zaten, sadece sınavlara hazırlanırken tanıdım. O da, sınavlara çok iyi hazırlanmam gerektiğini söyledi ve sınavlarda başarılı olmam için nasıl ders çalışmam gerektiğini öğretti. Bir de, mutlaka üniversiteyi kazanmak zorunda olduğumu, yoksa hayatımın zehir olabileceğini söyledi.

Ben hala hayatı öğrenemedim. Ama ben hayatı öğrenmek istiyorum. Hayatın içinde, hayatta var olanlarla beraber olmak istiyorum.

Gitar kursundan tenis kortuna, oradan da, o tiyatro senin, bu sinema benim gezmek mi sizin sosyalliğiniz, hayatta var olma sevinciniz?

Peki, bana yardımlaşmayı kim öğretecek? Yolda gezerken, çocuklarına ekmek parası için dilenen bir annenin kucağına harçlığımdan bırakacağım küçük şeylerin büyük bir mutluluğun sebebi olabileceğini, bunun için de cebimde küçük paraların olması gerektiğini kim öğretecek? Birilerine gerektiğinde yardım edebilmenin ve yine gerektiğinde birilerinden istemeden yardım görebil-menin gerçek sosyallik olduğunu kim söyleyecek?Bana kuşların dilini kim öğretecek? Onlara ekmek vermeyi ve onlarla arkadaş olabilmeyi... Bir fidanın da bir çocuk gibi ilgiye ve sevgiye ihtiyacı olduğunu kim öğretecek?

Bana yaşlılara neden saygı duymam gerektiğini, neden annemin ve babamın benim hayatıma bu kadar karıştığını kim öğretecek?

Ben hayata hazırlanmak istiyorum. Ben belki de ayakkabı boyacılığı yaparak da karnımı doyurabilirim. Ama bana şefkati, sevgiyi ve bunların değerini kim öğretecek? Birilerinin yardıma ihtiyacı olduğunu, olduğunda da yardım edemesem de -insan olduğum için- en azından “vicdan” denilen şeyin azabını nasıl çekebileceğimi kim öğretecekti?

Öğretmenim ben sıkıldım trigonometriden, logaritmadan... Periyodik cetvelin nasıl sıralandığından bana ne!

Hayatın anlamını hâlâ bilmiyorsam... Ve en önemlisi, hala gökkuşağının altından geçirecek hayallerim yoksa...

Son bir soru sorabilir miyim? Bana bir şeyler öğretiyorken, siz de bir şeyler öğrenebiliyor musunuz? Öğrendiğinizi uygulayabili-yor musunuz?

www.hikayearsivi.net

ŞİDDETİ ORTAYA ÇIKARAN UNSURLAR

Çocuklarda görülen şiddetin sebeplerini tek bir nedene bağlamak doğru olmamaktadır. Genelde insanlar, üzerlerinden sorumluluklarını atmak için hep başkalarını suçlamaktadır. Örneğin anne ve babanın, çocuğa iyi bir terbiye veremediğini, okullarda iyi bir eğitim verilmediğini, medyanın sürekli toplumda şiddeti körüklediğini, toplumsal değerlerin dejenere olduğunu, ahlaksızlığın arttığını, dini değerlerin öğrenilmediğini söylerler. Ama hiçbir kurum veya kimse de kalkıp bu konuda bizim üzerimize düşen nedir diye düşünmemektedir. Kendilerine bir çeki düzen verseler sonuç ne olacak bunun üzerinde kafa yormamaktadır. Hemen hemen her velimiz televizyon programlarından şikayetçidir. Özellikle medyada da çok konuşulan kurtlar vadisi dizisini çocuklarının izlememesini istemekte ama daha sonra çocuklara sorduğumuzda özellikle babalarının bu dizileri kaçırmadıklarını söylemektedirler.

Bir haftanın yorgunluğundan sonra baba Pazar sabahı kalkmış eline gazetesini almış ve akşama kadar oturup dinlenecek olmanın keyfini çıkartmaya başlamış. Ama baba bunları düşünürken oğlu yanına gelerek kendisini parka götürmek için geçen hafta söz verdiğini hatırlatmış. Canı hiç dışarıya çıkmak istemediği için bir bahane bulup evde oturayım, dinleneyim diye düşünmüş. Birden gazetenin promosyon olarak verdiği dünya haritası gözüne ilişmiş. Bu haritayı hemen parçalara ayırmış ve oğluna uzatmış.

-”Bu haritayı birleştirebilirsen hemen gidelim parka” demiş .

Ardından da içinden derin bir oh çekmiş. Coğrafya profesörlerinden birini getirsen yine de düzeltemez bunu iyi akıl ettim diyerek sevinmiş .

Aradan 10 dakika geçmeden çocuk koşarak babasının yanına gelmiş. Baba haritayı düzelttim parka gidebiliriz demiş. Adam önce inanmamış ve görmek istemiş. Görünce de şaşırarak nasıl yaptığını sormuş . Çocuk demiş ki: bana

verdiğin haritanın arkasında insan resmi vardı.

“İNSANI DÜZELTİNCE DÜNYA KENDİLİĞİNDEN DÜZELDİ!”

Bu hikayede olduğu gibi aslında herkes üzerine düşeni yapmış olsa kendi sorumluluklarını bilse şiddete neden olan unsurlar ve şiddet de ortadan kalkacak veya azalmış olacaktır.

Şiddete neden olan unsurları sevgi yoksunluğu, çocukları dövmek, ahlaki eğitimin yetersizliği, dini eğitimin yetersizliği, televizyon, bilgisayar ve internet, zararlı alışkanlıklar, çocuğun cinsel eğitimi, kardeş kıskançlığı gibi başlıklar altında açıklayacağız SEVGİ VE İLGİ YOKSUNLUĞU

Vietnam’da savaştan sonra sonunda evine dönmekte olan bir asker hakkında bir hikaye anlatılır:

San francısco’dan ailesini aradı:

Anne, baba eve dönüyorum. Ama sizden bir şey rica ediyorum. Yanımda bir arkadaşımı da getirmek istiyorum dedi.

Anne ve baba da memnuniyetle onunla tanışmak isteriz diye cevapladılar.

Oğulları:

Bilmeniz gereken bir şey var diye devam etti. Arkadaşım savaşta ağır yaralandı, bir mayına bastı ve bir kolunu ve bir bacağını kaybetti. Gidecek hiçbir yeri yok, onun da gelip bizimle kalmasını istiyorum.

Aile:

Bunu duyduğuma üzüldüm oğlum belki onun başka bir yer bulmasına yardımcı olabiliriz.

Hayır anne baba, onun bizimle yaşamasını istiyorum.

Oğlum dedi babası, bizden ne istediğini bilmiyorsun. Onun gibi özürlü biri bize korkunç bir yük olur, bizim kendi hayatımız var ve bunun gibi bir şeyin hayatımıza engel olmasına izin veremeyiz. Bence bu arkadaşını unutup eve dönmelisin.

O kendi başının çaresine bakacaktır.

Oğlu o anda telefonu kapattı. Ailesi ondan bir süre haber alamadı. Ama bir kaç gün sonra San Francisco polisinden bir telefon geldi. Oğullarının yüksek bir binadan düşüp öldüğünü öğrendiler. Polis bunun intihar olduğuna inanıyordu. Üzüntü dolu anne baba hemen San Francisco’ya uçtular ve oğullarının cesedini tespit etmek için şehir morguna götürüldüler. Onu tanıdılar ve bilmedikleri bir şey daha öğrenince dehşete düştüler. Oğullarının sadece bir kolu ve bir bacağı

vardı.

Bu öyküye baktığımızda maalesef bir çok anne ve babanın durumunun bu öyküye yakın olduğunu görüyoruz. Sevgimizi gerek çocuklarımıza gerekse çevremizdeki insanlara karşı bir pazarlık konusu yapıyoruz. İnsanları ve çocuklarımızı severken onları oldukları gibi değil de bizim istediğimiz gibi olacakları takdirde sevebileceğimizi gösteriyoruz. Bu sevgi ise karşılıksız bir sevgi değil, beklentiye odaklanmış bir sevgi olmaktadır. Oysa sevginin karşılıksız ve koşulsuz olanı makbuldür. Aslında karşılık bekleyerek yapılan iletişim sevgi değil sadece kişinin menfaatine hizmettir. Bu gün anne ve babalarımızda çocuklarını bu kategoriye koymakta ve çocuklar ailelerin beklentilerine yönelik davranışları yaptığında sevgi gösterilerinde bulunmaktadırlar. Çocuklarından bekledikleri davranışlar da genelde okul başarısına endekslen-mektedir. Yani çocuklar okulda ailelerinin beklentilerine uygun notlar aldığında, veli toplantılarında öğretmenlerin kendi çocuklarına yönelik övgülerde bulunduklarında, daha çok ailelerinin istediği mesleği seçmeyi düşündüklerinde anne ve babalar zevkten dört köşe olurlar, çocuklarını adeta göklere çıkarırlar. Her yerde çocuklarından bahsederler. Ama tersi durum olduğunda çocuk evde adeta bir yük haline gelir. Ne olacak bu çocuğun hali deyip kara kara düşünmeye başlarlar. Hatta psikologa, psikiyat-riste götürürler veya götürmeyi düşünürler. Bir öğrenci velimiz bir gün çocuğu hakkında görüşmek istediğini söyleyerek bana gelmişti. Ben de çocuğunu anlatmasını istedim velimiz çocuğunun çok yaramaz olduğunu, haylaz olduğunu, hiç ders çalışmadığını, tüm derslerinin zayıf olduğunu, tüm ısrarlarına rağmen bir türlü kendini düzeltmediğini, artık bu çocuk nedeniyle akrabalarının, arkadaşlarının yanında hep mahcup olduğunu, küçük düştüğünü söyledi. Neden küçük düştüğünü sorduğumda onların çocuklarının hepsi okullarında başarılı oldular, üniversitede okuyorlar. Bizim çocuk da bu gidişle sınıfta kalacak diyerek ağlamaya başladı. Ben de kendisine çocuğunuzun bu bahsettikleriniz dışında herhangi bir engeli var mı diye sorduğumda, “hayır yok” dedi. O zaman utanılacak bir durumun olamayacağını (oysa böyle bir durum dahi utanılacak bir durum değildir bu da Allah’ın bir taktiridir.) kendisine söyledim. Böyle düşünme yerine asıl sorunun neden kaynaklandığını araştırmamız gerektiğini belirttim. Daha sonra çocukla görüştüğümde sorunun temelinde anne, baba ve çocuk arasında sevgi yoksunluğunun olduğunu, bu nedenle aralarında inatlaşmanın olduğunu gördüm.

Anne babalar olarak yapmamız gereken çocuklarımızı Allah’ın bize bir emaneti olarak görüp, onlar üzerinde hiçbir menfaat beklemeden onları doğal

gelişim seyri içerisinde yetiştirmemizdir. Onları bir eşya gibi değil; hisleri olan, duyguları olan, sevgiye en az yiyecek içecek kadar ihtiyacı olan birer varlık olarak görmemiz gerekmektedir. Çünkü içinde yaşadığımız çağ teknoloji çağı, iletişim çağı. Çocuklarımızın yaşadığı bu dönemle bizim çocukluğumuzu yaşadığımız dönem mukayese edilemeyecek kadar farklıdır. Çocuklar teknolojiyi çok yakından takip ediyor, anne ve babalar da maalesef kendilerini yenilemiyor, çocukları ile çatışma yaşıyorlar. Sevgisiz büyüyen çocuklarda okul başarısı olsa da ruhsuz ve hissiz oluyorlar. son zamanlarda gerek orta öğretim kurumları sınavlarında gerekse ÖSS sınavlarında başarısız olan öğrencilerin intihar girişimleri haberlerin sık sık okumaya başladık. Hatta çocuklarımızın sadece okul başarılarına şartlandırılmaları, toplumsal ve manevi değerlerden uzak kalmaları onların karşılaştıkları sorunları nasıl çözeceklerini bilemeyip hemen şiddete başvurmalarını, birbirlerini hunharca katletmelerini görmekteyiz.

Anne ve babalar çocuklarını, içinde bulundukları sosyal değerlere, manevi değerlere göre yetiştirirlerse, çocuklar da sosyal hayatta herhangi bir problemle karşılaştıklarında bu değerler onların nasıl hareket edecekleri konusunda onlara yardımcı olacaktır.

16 yaşında hayatın baharına doğru adımlarını sıklaştırıyordu Melis Düştüğü zaman onu kaldıracak eller hep geride kalıyor, tekrar kendisi kalkıyordu ama yalnızdı Dünya okyanusunun içinde çaresizlikten yılanlara sarıldı Onlar da acımadan, akıttı beyaz zehrini narin bedenine Hastane koridorunda ölüme yelken açarken de zehri veren yılanlar uğurladı onu, son yolculuğuna Günlerce gazete manşetlerinden inmedi Melis'in son resmi Ölümünden beş gün önce, belki de son kez gülümsüyordu fotoğraf karelerine 16 yaşında uyuşturucuya kurban verilen son kişi o olmayacaktı Herkes suçlu ararken:

-"Suçlu biziz!" dedi bir ses.

Bu, babasıydı ve ağzından acıyla birlikte itiraflar döküldü

"- Onu biz öldürdük Katili annesi, ben de suç ortağıyım!"

Şaşkın bakışlara aldırmadan devam etti:

"-12 yıl önce bir hiç uğruna, fındık kabuğunu doldurmayacak sebeplerle evliliğimizi bitirip boşandık Sonra da kendi yollarımızı çizdik ve kızımızla yeterince ilgilenmedik Ona ihtiyaç duyduğu sevgiyi ve ilgiyi veremedik Katil biziz!"

ÇOCUĞU DÖVMEK

İçinde yaşadığımız toplumda gerek çocuk eğitiminde gerekse herhangi bir anlaşmazlık da genelde başvurulan bir yöntemdir dayak atmak. “Nush ile uslanmayanı etmeli tektir, tektir ile uslanmayanın hakkı kötektir.” Veya “dayak cennetten çıkma”, “kızını dövmeyen dizini döver” gibi atasözlerimiz de bu durumu pekiştirmektedir. Aslında birinci atasözümüzde dayak atmanın en son çare olabileceğini, önce nasihat ederek meselelerimizi çözmemiz gerektiğini, ikinci sözde de insanların gitmeyi çok istediği cennetten bile dayağın çıktığını, orada olmadığını o nedenle cennette yeri olmayan bir yöntemle insanların eğitilemeyeceğini ifade ediyor. Hele hele mesele çocuklar olunca bu yönteme hiç başvurulmaması gerekir. Çünkü çocuklar yaratılış olarak hem örnek davranışlara, nasihatlere açık hem de günahsız oldukları için dayak yöntemini hiç kullanmamak gerekir. Çünkü çocuklar öğrenme çağında bir çok davranışı deneme yanılma, görerek, dokunarak ve tekrar yolu ile öğrenirler. Bu dönemde çocuklar yaptıkları bir yanlış davranış sonucunda hemen dövme, bağırma, çağırma gibi cezalarla karşılaşırlarsa daha sonra kendilerinin de bu yöntemle problemlerini çözebileceklerini düşünürler. Bu yöntem çocuklarda bir davranış haline gelir ve sokakta, okulda, oyunda bir problemle karşılaştıklarında kendilerine uygulanan yönteme başvururlar. Halk arasında bir söz vardır “şiddet şiddeti doğurur” diye. Çünkü kendisi şiddete maruz kalan kişi de problemlerini çözer-ken aynı yola başvuracaktır. Mesele çocuklar olunca da bu davranış çocuklar açısından bir model olacaktır. Yüce peygamberimiz Hazreti Muhammed (s.a.v) de çocukları dövmeyi asla tasvip etmemekte ve şöyle demektedir: “Çocuklarınızı çok öpün; çünkü her öpücüğünüz için cennette size makamlar vardır” Peygamberimiz de o masum yavrularımızın dövülerek değil de sevilerek eğitileceğini çünkü onların fıtratlarının sevgi üzerine olduğunu

söylemektedir. Hazreti Ali de “Çocuklarınıza saygılı davranın, onlarla alay etmeyin, onlara hakaret etmeyin, aptal ve cahil gibi lakaplarla onları çağırmayın” diyerek çocukların ne kadar değerli varlıklar olduklarını ta 1400 yıl önceden bize haber vererek adeta bizlere ders vermektedir. Ancak asıl sorun bizde olduğu için bu dersleri alamıyoruz veya almak istemiyoruz. Peki o zaman ne yapacağız?

Küçük yaşlarda sevgi ve şefkate büyük ihtiyaç duyan çocukların sevgi ve şefkat timsali anne ve babalar tarafından muhabbetle kucaklanması, sevgiden yoksun bırakılmaması çocuk eğitiminin önemli şartlarındandır. Bununla birlikte ölçüsüz ve dengesiz bir sevgi zamanla çocuğun şımarmasına ve lâubalileşmesine sebep olacağından, sevgi-ciddiyet dengesinin korunması ve bu hususta dengeli olunması gerekmektedir. Çocukları hayata hazırlamak ve kişiliklerini gelişmesine yardımcı olmak amacıyla, onlara değer verip ilgilenmek, onların seviyelerine uygun espriler yapmak; “yavrum, evlâdım, çocuğum” diye hitap ederek gönüllerini almak, herhangi bir suç işlediklerinde cezalandırmadan önce konuşmalarına fırsat verip dinlemek, yaşlarına uygun görevler vererek sorumluluk sahibi olmalarına, özgüven kazanmalarına yardımcı olmak anne ve babalar olarak en önemli görevlerimizdendir. Çocukları dövme cezalandırma yerine onların kendi öz kültürümüzü ve manevi değerlerimizi, en güzel yöntemlerle öğrenmelerini ve iyice kavramalarını sağlamaktır. Onlara, dinî ve millî değerlerimizi en tesirli biçimde kavratmanın yolu, bunları bizzat anne ve babalar olarak bizlerin yaşaması ve onlara yaşayarak öğ-retmesidir. Gerek anne ve babanın gerekse de öğretmenlerin çocuklar bir yanlış yaptığında hemen dayak yöntemine başvurması aslında anne- babanın ve öğretmenin acizliğinin, bilgisizliğinin ve kolaycılığa kaçmasının bir göstergesidir. Toplumsal değerlerimiz bunun çözüm yolunu da göstermektedir. “Tatlı söz yılanı deliğinden çıkarır”, “Hayvanlar koklaşa koklaşa insanlar konuşa konuşa anlaşırlar” yani onların benliklerini tehdit etme, gururlarını incitme yerine konuşarak, tatlı dil ile hataları düzeltmeye çalışma gelecekte çocuklar açısından da iyi bir yöntem olacaktır.

ÇOCUKLARA AHLAKİ EĞİTİMİN YETERSİZ VERİLMESİ

Seyyar bir şemsiye tamircisi, yol kenarında küçük bir kutu üzerine oturmuş, şemsiye tamir ediyordu. Tamirci, tamir edilecek yerleri dikkatle ölçüyor, yamayı itina ile yerleştiriyor, telleri tek tek deneyerek güçlendiriyordu. Adamı hayranlıkla seyreden bir genç yanına yaklaştı: “İşinizi çok dikkatli yapıyorsunuz” dedi.

Şemsiye tamircisi elindeki işi bırakmadan,

-”Evet, ben her zaman işimi iyi yapmaya çalışırım” diye cevap verdi.

Genç ile şemsiye ustası arasında şöyle bir konuşma geçer;

Genç: Müşterileriniz, işinizi iyi veya kötü yaptığınızı ancak siz gittikten sonra anlayacaklar.

Tamirci: Evet, haklısınız.

Genç: Bu tarafa tekrar mı geleceksiniz?

Tamirci: Hayır.

Genç: Şu an yağmur yağmıyor. İşiniz için o kadar özenmese-niz de, kimse işinizi iyi yapmadığınızı anlamayacak. Neden bu kadar özeniyorsunuz?

Tamirci: Her şeyden önce ben bu işi sadece şemsiye sahibi için değil, kendim için yapıyorum. Mideme indirdiğim her lokmayı bu işe borçluyum. Başkasından önce, kendime olan saygımı kaybetmek istemiyorum.

Ayrıca, benden sonra buradan geçecek tamircinin işi kolaylaşacak. Ben, eğer kötü malzeme kullanır, işimi baştan savma yaparsam, halk bunu er geç anlayacak ve ondan sonra buradan geçen tamirciye kimse iş vermeyecek.

Bu öykü bize ahlaki eğitimin çocuklara nasıl verilmesi gerektiği konusunda güzel bir ders vermektedir. Anne ve babalar olarak nasıl bir çocuğa sahip olmak istiyorsak çocuklara o yönde örnek olmamız gerekmektedir. Yani çocuklarda

görmek istediğimiz davranışları onlara iyi bir model olarak öğretmeliyiz. Çocuklarda ahlaki davranışların ölçüsünü inançlarımız ve toplum belirlemektedir. Yani ahlaki davranışlar topluma mal edilmiş davranışlardır. Oysa günümüzde çocuklarda görülen davranışlar benmerkezci, egoyu tatmin etme amaçlı ve daha çok çıkar ilişkilerine dayalı davranışlardır. Yani ahlaki eylemlerden ve amaçlardan uzaktır. Bir gün bir öğretmen arkadaşım üniversite sınavlarına hazırlanan bir grup öğrencisine sınava hazırlıkla ilgili bir seminer vermemi istedi. Ben de öğrencilerde birkaç öğrenci grup olarak ders çalışın bu şekilde birbirinizin eksiklerini tamamlarsınız dediğimde bir öğrenci, hocam bu arkadaş sınavda bana rakip olacak ben bildiklerimi bu arkadaşıma anlatırsam bu benim aleyhime olur, sınavda benim önüme geçer demişti. Bu öğrenciler dört yıldır aynı sınıfı paylaşmışlar, beraber arkadaş olmuşlar ama bu arkadaşlık da tamamen çıkara dayalı bir arkadaşlık olmuş. Bu çocuklarımız maalesef “komşusu açken kendisi tok yatan bizden değildir” kültüründen uzak yetişmişlerdir.

Peki ahlak nedir onu açıklayalım.

Ahlak, Arapça kökenli bir kelime olup huy, seciye, tabiat, yaratılış, mertlik, doğruluk hoşgörü din gibi anlamlara gelen “hulk” kelimesinin çoğuludur Hulk da “yapma, yaratma” anlamına gelen “halk” ile aynı köktendir. Buna göre ahlak, iyilik yapmak ve kötülükten sakınmak için uyulması gereken kuralları öğreten bir değerdir

Ahlak, insanda gelip geçici bir durum olmayıp, insanın içinde yerleşen kalıcı bir meleke, bir kabiliyet haline gelmelidir İşte bu yüzden ahlak eğitimi önemlidir Burada eğitimden maksadımız, hem iyi ve kötü nelerdir onları öğrenmek, hem de onu uygulayacak olan kişiyi eğiterek iyi alışkanlıkları kazanmasını sağlamaktır Bu aynı zamanda bir irade eğitimidir Bu sebeptendir ki ahlak eğitimine karşı çıkmak, onu gereksiz görmek, kişilere ve topluma karşı işlenmiş en büyük cinayetlerden biridir Ahlaksız bir insanın ibadetinin de bir anlamı yoktur.

Akif ne güzel söyler:

Ne irfandır veren ahlaka yükseklik, ne vicdandır;

Fazilet hissi insanlarda Allah korkusundandır

Sevgili Peygamberimiz (sav) “Ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim “ diyor Güzel ahlâk: “Sana vermeyene vermen, sana gelmeyene gitmen ve sana zulmedeni affetmendir” diyor.

Evet insanlarda allah korkusu ve iman olmazsa her yol meşru sayılabilir. Ahlakı tamamlayan kavramlar da bunlardır. Tüm toplumların anayasaları toplumlardaki örf, adet, gelenek, görenek, an’ane gibi sosyal değerlere göre

hazırlanmaktadır. Yasalarımızda bu değerler dikkate alınmazsa bu yasaların hiçbir anlamı olmaz. Örneğin hırsızlık yapmanın mutlaka yasada cezası vardır. Bu eylemi yapan kimse yakalanırsa gerekli cezayı alır cezasını çeker ve serbest kalır. Ya yakalanamazsa o zaman ne olur. Yaptığı hırsızlık yanına kar mı kalır. Eğer kanun olarak bakarsak yanına kar kalır. Ancak ahlak açısından bakarsak bu kişinin kanunu ahlaki bir eylem olan vicdanıdır. Vicdan açısından bu eylem asla onun yanına kar kalmaz. Eğer o insana ahlaki eğitim verilmişse insanın bekçisi olan vicdan hırsızlık davranışını yapmasına asla müsaade etmez.

Anne ve babalar çocuklarının gelecekte nasıl bir ahlaka sahip olmalarını istiyorlar, neyi iyi neyi kötü görüyorlar, neyi nereye kadar kabul ediyor, hangi davranışlar ahlaka uygun, hangileri değil, nelere iyi nelere kötü nazarıyla bakıyoruz, çocuklarımıza nereye kadar müsaade edeceğiz, kılık ve kıyafetlerine karışma konusunda bir prensibimiz olacak mı? Bu sorularını kendilerine soracaklar ve çocuklarına buna göre bir yol çizecekler. Çocukları kendi başlarına bırakmayacaklar. O masum yavruları gelecekte hangi tehlikeler bekliyor diye düşünerek gerçekten uykularımız kaçıyor mu? Yoksa dostlar alışverişte görsün deyip falancanın çocuğu ne olduysa bizimki de öyle olur deyip geçiştiricekmiyiz.

Anne ve babalar bütün bu olanları iyice değerlendirip daha ilk baştan hem kendi hayatlarını hem de çocuklarının hayatlarını bir prensipler mecmuası olarak tayin edebilme ve ona göre yaşayabilmeye çalışmalılar. Evet benim bu yılım böyle, gelecek yılım şöyle, bundan sonraki yılımda şu şekilde deyip bir plan yapıp çocuklarımızı da bu plana dahil edip gelecek olası muhtemel problemlere hazırlayarak pişmanlık duygusuna kapılmaktan kurtulmalıyız. Yani bu çocuk neden böyle oldu demeden kendimizi kurtarmalıyız. Çünkü çocuklarımızın yaşadığı şu anki dünyada onları gerçekten çok büyük tehlikeler bekliyor. Hergün televizyonlardan, bilgisayar ve internetten, basın ve yayından ve cep telefonlarından her türlü kirlilik, şiddet ve eracif akmakta.

Büyük şairimiz Mehmet Akif şu dizelerle bunu güzel bir şekilde özetlemekte:

Haya sıyrılmış inmiş öyle yüzsüzlük ki her yerde. Ne çirkin yüzleri örtermiş meğer o incecik perde. Vefa yok ahde hürmet hiç lafe-i bi medlul Yalan raiç hiyanet mültezem her yerde hak meçhul. Ne tüyler ürperir ya Rab, ne korkunç inkılab olmuş. Ne din kalmış ne iman din harab iman türab olmuş.

Mehmet Akif’inde sözlerinde olduğu gibi böyle bir dönemde çocuk olmak gerçekten çok zor. Çünkü çocukların ruhsal yapılarını etkileyecek nefislerine hoş gelecek o kadar çirkinlikler var ki çocukların bunlardan etkilenmemesi mümkün

değil. Eğer önlem almaz çocukları hayatın akışına bırakırsak belki çocuklarımız büyüdüğünde onları biz de tanıyamayacağız. Ne oldu da bu hale geldi bu çocuk diyeceğiz.

Su, ateş ve ahlak dostluk kurmuşlar; dolaşırlarken birbirlerini merak etmeye başlamışlar. Suya sormuşlar, “Kaybolursan seni nasıl bulacağız?”

Yanıt, “Nerede bir şırıltı, çağıltı duyarsanız ben oradayım.”

Ateşe, “Seni yitirirsek ne yapalım?” Ateş, “Bir duman gördüğünüz yerde ben varım.”

Sıra ahlaka gelince, yanıt şu olmuş: “Beni kaybederseniz, bir daha kesinlikle bulamazsınız!”

DİNİ EĞİTİMİN YETERSİZ VERİLMESİ

Çocuklarımız dünyaya gözlerini açtıklarında yaratılışı gereği hiçbir şey bilmemekte ve filozoflardan j. Locke' un dediğine göre "boş bir levha" olarak dünyaya gelmektedirler. Çocuklar ne öğ-rendiyse artık bu aşamadan sonra öğrenmektedir. Yani tertemiz, günahsız ve masumdurlar. Çocuklar dünyayı bu aşamadan sonra tanımaya başlarlar. Tabi ki burada çocukların ilk öğretmenleri anne ve babalarıdır. Anne ve babalar çocuklara toplumsal değerleri aktarmaya başlarlar. Çünkü çocuk bu dönemde bütün özellikleriyle öğrenmeye hazırdır. Doğru veya yanlış ne verilirse hiçbir süzgeçten geçirmeden hepsini alır. Çocukta bu doğru ve yanlışları düzenleyen, belirleyen, toplumsal değerlerdir. Bu toplumsal değerlerden bir tanesi ve en önemlisi dini eğitimdir. Tarih boyunca tüm insanlara baktığımızda ilkel kavimler dahi inanma gereği duymuşlar ve kendilerini batıl da olsa bir şeylere inanmaya zorlamışlardır. Çünkü inanma insanın doğasında yaratılışında vardır. İnsan yaşamı içinde bir takım zorluklarla karşılaşır ve bunların üstesinden gelemeyeceğini anladığında sığınacak bir liman arar. İşte insanda din bu boşluğu doldurur. Yine tarihe baktığımızda dinlerin doğasında hep toplumsal hayatı düzenleme, insanlar arasında iletişimi artırma, insanları birbirlerine kaynaştırma özelliğini görüyoruz. Bu özelik de tüm toplumlarda insanlara öncelikle çocukluk döneminden itibaren verilmeye başlanıyor. Yukarıda bahsettiğimiz gibi bu dönemde öğrenilen bilgiler daha kalıcı oluyor. Bizim dinimiz olan İslam dini de dinler içerisinde Allah tarafından gönderilen en son ve hak dindir. İçerisinde barındırdığı özellikler olarak tüm dinler içerisindeki güzellikleri bir arada toplamaktadır. Toplumsal ortamda insanların yararına ne bekleniyorsa tüm bunlar dinimiz içersinde vardır. Bizim en büyük sorunumuz bu güzellikleri fark etmememiz ve bunları çocuklarımıza aktaramamamızdır. Yüce peygamberimiz (sav) "Her doğan çocuk İslam fıtratı

üzerine doğar” demektedir. Peygamberimiz bu hadisi ile İslam dininin özelliğini, güzelliğini, İslam dinini benimseyen ve yaşayan insanların, dünyaya gelen her çocuk gibi tertemiz olduğunu ve aynı zamanda dünyaya gelen bu çocukların fıtratlarını İslam’dan uzaklaştırmadan yetiştirmemiz gerektiğini söylemektedir. Burada iş anne ve babalara düşmektedir. Anne ve babalar dünyaya böyle tertemiz gelmiş olan çocukları kendi hülyaları ile farkında olmadan kirletme yerine onun diğer ihtiyaçları yanında dini ihtiyaçlarını da düşünerek ona dini anlamda iyi bir model olarak dini eğitimine başlamalıdırlar. Özellikle model olarak diyorum çünkü bu dönemde çocukların gözleri örneklere açık, kulakları nasihatlere kapalıdır. Ancak bizim toplumumuzda din eğitimi kulaktan dolma verilmekte. Dededen ebeden geçen bilgilerle çocuklara aktarılmaktadır. Bu da ya dinin yaşanılmasını zorlaştırmakta ya da dini bilgilerin yanlış aktarılmasını sağlamaktadır. Bu durumda çocukları dini olarak eğitme yerine dini değerlerden uzaklaştırmaktadır. Mesela yaramazlık yaparsan Allah seni taş eder! Namaz kılmazsan Allah seni yakar cehenneme atar vs. Hep korkutma üzerine bir eğitim verilmektedir. Bu arada anne ve babalar da kendi yaşamadıkları dini değerleri çocuklarının öğrenmesini istemekte, biz öğrenemedik bari çocuklarımız öğrensin demekte. Ancak çocuklar da anne ve babalarının yapmadıkları şeyleri niçin kendileri yapsın önemli olsaydı kendileri yapardı diye düşünmekte onlar da yapmaktan kaçınmaktadır. Zaten anne ve babalar da çocuklara hangi dönemde hangi eğitimi vermeyi bilmedikleri için çocuğa öğretilmeye çalışılan bilgi ağır gelmektedir. Örneğin dört beş yaşlarındaki bir çocuğa Allah’ı sevdirmeye, dini sevdirmeye çalışma yerine namaz kıldırmaya zorlamalar olmaktadır. Oysa dini eğitimde ilk başlangıç çocuklara dini yaşayarak onlara model olma, daha sonra onlara dini sevdirme ve daha sonrada onların dinle ilgili sorularını geçiştirmeden korkutmadan cevaplamalıdırlar. Çocuklara dini sevdirerek anlatmamız gerekmektedir. Çocuklara önce Allah’a inanma ve Allah sevgisi, peygamber sevgisi ve insanları sevme duygusunu öğretmeliyiz. Dünyaya neden geldiğini ve ne yapması gerektiğini anlatmalıyız. Bu şekilde Dünyaya neden geldiğinin ve ne yapması gerektiğinin şuuruyla yetişen bir çocuk, bu eğitimden sonra doğruyla yanlışı ayırt edebilecek bir akla ve doğruyu uygulayacak bir vicdana sahip olur. Çocuklarımıza öğreteceğimiz toplumsal alanla ilgili konularda dinimizden örnek verebileceğimiz bir çok güzellikler vardır. Bunlardan çocuklarımıza bahsedebiliriz. Peygamberimizin aşağıdaki hadisleri buna örnek olarak verilebilir.

“Sizden biriniz kendisi için istediği bir şeyi, kardeşi için de istemediği sürece gerçek anlamda iman etmiş olmaz.”

“İman etmediğiniz sürece cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmediğiniz sürece de iman etmiş olmazsınız. Davranış haline getirdiğiniz zaman birbirinizi seveceğiniz bir şey söyleyeyim mi? Aranızda selamlaşmayı yaygın hale getirin.”

“Müslüman Müslüman’ın kardeşidir. Ona zulmetmez. Onu zalimin elinde yardımsız bırakmaz. Kim dünyada kardeşinin bir ihtiyacını giderirse Allah da onun ihtiyacını giderir...”

“Komşusu açken kendisi tok yatan bizden değildir”

Allah’a ve ahiret gününe inanan, komşusuna eziyet etmesin”.

Yüce Allah Kur’an-ı kerim’ de de şöyle buyurmaktadır;

Doğru söyleyiniz” (Ahzab, 70). “Verdiğiniz söze bağlı kalınız” (İsra, 34). “Emaneti sahibine veriniz” (Bakara, 283). “Adil olunuz” (Maide, 8). “Affediniz, bağışlayınız” (Bakara, 109; Nur, 22).

Anne ve babalar olarak çocuklarımızı bu duygularla Kur’an a ve Peygamberimizin sünnetine göre yetiştirirsek bu çocuklarımız bu terbiye ile birbirlerine zarar vermekten kaçınacaklar, birbirlerini kesmeyecekler, doğramayacaklardır. Çünkü gerçek anlamda Allah sevgisi olan bir kimse bir başkasına zarar veremez. Nihayet Yunus Emre “yaratılanı sev yaratandan ötürü” der. Çünkü bütün yaratılanlar Allah’ın sanatını taşımaktadır. Allah’ı seven bir insan bu sanata zarar veremez.

Mevlana’daki insan sevgisi daha başkadır.

Mevlana, Kur’ân-ı Kerim ve Hz. Peygamber’den aldığı bilgi, duygu ve aşkı fark gözetmeksizin bütün insanlara sunmuş ve insanı Hak nurundan bir parça olarak görmüştür.

Mevlana’nın sevgi ve hoşgörüsü bütün insanlaradır. O, kendisine selam veren ve saygı gösteren Hıristiyanlara, aynı şekilde karşılık vermiştir. Mesnevi’de başkalarının ayıbını yüzüne vurmamak gerektiği nasihat ve hikayelerle defalarca anlatılır.

Mevlana, ihtiyaç sahiplerine yardım elini uzatırken, onları incitmemeye son derece özen gösterirdi. Talebelerinden biri yeni evlenmiş, para sıkıntısı çekiyordu. Durumu hisseden Mevlana, bir gün ona “Önceden güzel bir adetin vardı. Sık sık elimizi sıkardın. Uzun zamandır bu adetini terk ettin. “ deyince, talebesi elini öpmek ister. Mevlana da gizlice eline para sıkıştırır ve “Bu adetini daima koru. “ der.

Hayatı boyunca, bir gönül eğitimcisi olarak; insanlara sevgiyi, gerçek aşkı, Hak ve hakikat yolunda örnek şahsiyet olmayı ve güzel ahlâkı bizzat yaşayarak ilâhî aşkı tattırmış ve Hakk’ın varlığında yücelmeyi öğretmiş Mevlana’nın,

bütün insanları sevgiyle kucaklayan şu sözleri evrensel niteliktedir:

“Gel, gel, ne olursan ol yine gel. İster kafir, ister mecusi, ister puta tapan ol yine gel. Bizim dergahımız, ümitsizlik dergahı değildir. Yüz kere tövbeni bozmuş olsan da yine gel...”

Hacı Bektaş-i Veli ise insan sevgisi ile ilgili şöyle demektedir.

Sürekli olarak mutlu olmak istiyorsan, herkesle dost ol, kimseye kin ve haset besleme.

Sen seni bilirsen yüzün Hüdâ’dır; sen seni bilmezsen, Hak senden cüdâdır. (ayrıdır)

- İnsanın cemâli sözünün güzelliğidir.

(İnsan iyi sözlüyse güzeldir, kötü sözlüyse çirkindir.)

Maalesef günümüzde çocuklar dini eğitim alırken özdeşleşece-ği, onları örnek alacağı insanları da tanımıyor bilmiyor. Teknoloji çocukları esir almış, anne ve babalar da onlara bu konuda lojistik destek sağlamış ve çocuklar da satanistleri ve buna benzer bizim kültürümüzle inançlarımızla hiç ilgisi olmayan hatta bizim inançlarımızı baltalayan, aşağılayan grupların etkisinde kalmışlar ve bugün sokaklarımızda caddelerimizde ne olduğu belirsiz bir nesil ortaya çıkmaya başlamış, dinimizle alay eder olmuşlar. Namaz kılana gerici, mürteci diyerek aşağılamaya başlamışlar. Elbette anne babalar da bu durumdan memnun değil ama onlar da çaresiz kalmışlar. Bir daha düzelme imkanları da maalesef kalmamış. Zaten bu nesil anne ve babayı da beğenmiyor. Kendisinin böyle bir anne ve babanın çocuğu olduğundan utanıyor. Oysa Kur’an-ı Kerimde “Anne ve babalarınıza öf bile demeyiniz” ayetini öğrenmiş olsalardı, belki böyle davranmazlardı. Ama maalesef hem toplum olarak hem de anne ve babalar olarak çocuklarımızın dini eğitimini cami imamlarına yükleyip yalan yanlış birkaç dua öğrenmesini yeterli görüyoruz. Dini anlamda boş kalan çocuklar da helali, haramı, doğruyu, yanlışı, günahı, sevabı, sevgiyi, saygıyı bilmeden yetişiyorlar.

Okuldaki din dersi öğretmenimizle ara sıra muhabbet ediyoruz. Eğer din dersini mevcut plana göre anlatsam (müfredata göre) öğrencilerin yüzde doksanı dersi geçemez diyor. Ancak biz zorlaştırmıyoruz, kolaylaştırıyoruz felsefesi ile anlatıyoruz. Çocuklar matematik veya bir başka derse verdiği önemin yarısını verse yeter de artar bile diyor. Ben de maalesef din dersi öğretmenine katılmak zorunda kalıyorum.

TELEVİZYON

Sınıf öğretmeni, çocukların uykuları üzerine bir araştırma yapıyordu. Rüya görmenin insan ruhunu ne kadar rahatlattığını ve onlar için ne kadar gerekli olduğunu belirttikten sonra:

“Söyleyin bakalım!” dedi. “Bu gece ne gördünüz?”

Çocuklar, tek tek el kaldırarak rüyalarını anlatmaya başladılar. O haftaki rüyaların birçoğu, üç gün önce meydana gelen korkunç tren kazası ile ilgiliydi. Bir de, cinnet geçiren bir emeklinin, karısı ve çocuklarını yol ortasında bıçaklaması ile...

Öğretmen, arka sıralarda oturan bir öğrencinin el kaldırmadığını görünce, ona doğru yaklaşıp:

“Hayrola arkadaş!” dedi. “Yoksa sen hiç rüya görmüyor musun?”

Küçük çocuk, yanakları pembeleşirken:

Elbette görüyorum!. diye gülümsedi.

“Ama benim rüyalarım çok farklı.”

“O zaman, gördüğünü anlat!” dedi öğretmen. Aynı şeyleri görmen gerekmiyor.

Küçük çocuk:

“Ben, dedemle birlikte gittiğim balık avını gördüm!” dedi. “Köyümüze yakın olan derede idik. Ve koca bir balık tutarak eve götürdük.”

Öğretmen, yaptığı çalışmayı, bir sonraki dersinde de sürdürdü. O hafta görülen rüyaların büyük bir çoğunluğunda, petrol zengini bir ülkenin bombalanması sırasında ölen yüzlerce çocuk vardı. Diğer rüyalar ise, meşhur bir şarkıcının ayağından vurulması ve iş adamlarından birinin kaçırılması ile ilgiliydi.

Öğretmen, arka sıradaki öğrencinin bu sefer de el kaldırmadığını görerek yanına gitti ve ona ne rüya gördüğünü sordu.

Küçük çocuk, dışarıdaki karlı dağlara bakıp:

“Geçen hafta bir çok kuzumuz doğdu” dedi. “Rüyamda onları, dağın yamacındaki pınara götürmüştüm. Bu arada çiçeklerle konuşup, gökyüzündeki kuşlarla yarıştım. Onlar gibi uçuyordum havada.”

Öğretmen, araştırmasını biraz derinleştirdiğinde, çocuğun diğer kardeşlerinin de aynı türde rüyalar gördüğünü öğrendi. Hatta dedesi bile, onlar gibiydi. Sonunda merak edip:

“Hep bu türden rüyaları görmeniz çok harika! dedi. Sanki birer film gibi her biri. Yoksa bunun için bir formül mü var?”

Küçük çocuk:

“Bilmiyorum öğretmenim!” diye gülümsedi. “Televizyon alamayacak kadar fakir olduğumuz için, Allah bize bu filmleri gösteriyor olmalı.”

Bu öyküye destek olarak da bir atasözümüz vardır: “Küpün içinde ne varsa dışına da o sızar.” Evet, çocuklar açısından büyük tehlike oluşturan televizyon, evde kontrol altına alınmazsa tabi ki onların hem rüyalarını hem de dünyalarını karartabilir. Çocuklarımız gelişim çağında, bir arazide akıp giden suya benzerler. Nasıl ki su zaman içerisinde akarken eğer kendi başına bırakılırsa yolunu kendi bulur. Bir daha o yolu değiştirme imkanı olmaz. Çocuklarımız da çocukluktan itibaren kendi başlarına bırakıldıklarında kendi yollarını bulur ve bir daha o yolu değiştirmek tıpkı suyun yatağını değiştirmek gibi mümkün olmaz.

Televizyon hem görüntü, hem renk, hem de hareket olarak çok etkileyici bir iletişim aracıdır. Özellikte aile ortamında, daha yeni yeni çevreyi tanımaya başlayan çocukların dikkatini daha çok çekmekte ve onları kendine bağlamaktadır. Bu nedenle çocuk olan evde televizyon rastgele açılmamalıdır. Televizyondaki her şey izlettirilmemelidir. Evde bulunan çocuğun yaşına göre televizyon programları ayarlanmalı çocuğun uyanık olduğu saatlerde ona zarar vermeyecek programlar açılmalıdır.

Aslında televizyonu tamamen kapatmakta doğru değildir. Yani çocuk tamamen televizyondan bi haber olmamalıdır. Çünkü bazen televizyonda izleyeceği faydalı görüntüler, çocukta hem hayal dünyasına hem de zihinsel gelişimine katkıda bulunabilir.

0-6 yaş dönemi çocuklarda kişilik gelişiminin temellerini oluşturması açısından çok önemli bir dönemdir. Bu dönemde çocukta ileriki hayatın tohumları atılmaktadır. Bu dönemde çocuk arkadaşlarıyla oyun oynayacak, sokağı tanıyacak, akrabalarını, komşularını tanıyacak yani kısaca çevresinde olup bitende haberi olacaktır.

Bu dönemde çocuk televizyonun başına hapsolursa oyun oynama zevkinden, arkadaş edinmeden, paylaşma duygusundan yani çevresinde olup bitenden habersiz olacak ve çocuğun ileriki yıllarda oluşacak kişilik gelişimi ya yetersiz olacak ya da izlediği televizyon programlarına göre şekillenecektir. Özellikle çocuğun arkadaş ve oyun gruplarında yeterince bulunamayışı, ancak bu ortamlarda öğrenilebilen paylaşma, dostluk, yakın ilişkilere girme, güven duyma gibi çocukların sağlıklı bir kişilik geliştirebilmesi için hayati önem taşıyan duyguların, yeterince doyurulmaması bir takım eksikleri de beraberinde getirmektedir. Bunun yanında televizyon çocukların saldırganlık eğilimlerini ve saldırganca davranışlarını gösterme oranını da arttırmaktadır. Ekranlarda çok sıklıkla gösterilen ve çoğunlukla da şiddet içerikli dövüş-kavga,kan, göz yaşı sahneleri çocuklarda saldırgan, geçimsiz ve vurdumduymaz bir kişiliğin gelişmesine yol açmaktadır. Televizyonda sürekli şiddet içerikli görüntüler izleyen veya dejenere olmuş gençlik dizilerini izleyen çocuklar zamanla bu olaylara karşı duyarsızlaşmakta ve televizyonda gördüğü davranışları daha sonra sokakta okulda uygulamaya başlamaktadır.

BİLGİSAYAR VE İNTERNET

Gelişen teknoloji sayesinde bugün bilgi çağında yaşıyoruz. Bu çağın en etkili araçları ise bilgisayar ve internettir. Kullandığımız her türlü araç ve gereçler bilgisayarlı hale gelmiştir. Bilgisayar ve internet sayesinde yapılmazlar yapılmış olup, ulaşılmazlar ulaşılır olmuştur. Yani bu araçlarla hayal ettiğiniz veya etmek istemediğiniz her şeye ulaşma imkanınız var. Bu araçları amacına uygun olarak kullandığımızda işlerimizi kolaylaştırmakta ama amacı dışında kullandığımızda zorlaştırmaktadır. Bu baş döndürücü değişim hızlı bir şekilde ilerlemeye devam ederken asıl sorun bu araçların hızla gelişmesinde veya zararlarında değil; anne baba ve çocuklar arasında ortaya çıkan anlaşmazlıklarda kendini göstermiştir. Çünkü şu anda anne babaların büyük çoğunluğu çocukluk yıllarında bu günkü televizyon ve bilgisayar teknolojisi ile tanışmamışlardı. Tanışanlar da ancak siyah beyaz ve sadece akşamdan akşama açılan TRT kanalından başka bir kanalda olanları izlemek zorunda idi. Ama buna rağmen televizyon olan evlerde konu komşu, yaşlı genç, çoluk çocuk her akşam televizyonun başına oturur İstiklal Marşı okunana kadar izlerlerdi. Çünkü başka alternatifleri yoktu. Oysa bugün teknoloji çeşitlendi. Bilgisayar, internet çıktı. Anne ve babalar yine televizyon başında ancak tek kanal yerine binlerce kanal, konu komşu, yaşlı genç, çoluk çocuk yerine her odada bir televizyon kültürü yaygınlaştı. Bu durumda çocukları değerlendirdiğimizde çocuklar gelişen teknolojiye ayak uydurmuşlar, teknoloji geliştikçe çocuklar da gelişmişlerdir. Çünkü gelişim dönemleri birbirleri ile uyum gösteriyor. Çocuk da hızlı gelişiyor ve değişiyor. Teknoloji de hızlı değişiyor ve gelişiyor. Ancak anne ve babalarla aralarında uçurumlar oluşuyor, kuşak çatışması başlıyor. Çünkü anne ve babalar değişmiyor ve değişime de direnç gösteriyor. Bu durumda da olan çocuklara oluyor. Çocuklar bu araçlardan kopamıyor. Anne babadan habersiz, okuldan kaçarak

veya yalan söyleyerek internet kafelere gidiyorlar. Çocuklar bu arada yalan söylemeyi, okuldan kaçmayı, hatta hırsızlık yapmayı da öğrenmiş oluyorlar. Ayrıca internet kafelerde karşılaştıkları sorunlar ve kötülükler de fazlası. Çocuklarının bu kötülüklerle karşılaşmamasını isteyen aileler evlerine bilgisayar ve internet almaktalar. Ancak kendileri kullanmasını bilmedikleri için bu sefer çocuk evde sürekli bilgisayar ve internetle karşı karşıya kalmakta, hatta çocuklar bilgisayar başında sabahlamaktadırlar. Anne ve babaların bu değişime direnç göstermeleri yerine değişime ayak uydurmaları, çocukları ile birlikte bu araçları kullanmaları faydalı olacaktır. Çünkü anne ve baba bilgisayarı kendine faydalı işlerde kullanmaya başlarsa çocuktan da aynı şeyi isteme hakkını elde edecektir. Çocuk da o zaman bilgisayarı ders ve genel kültür amaçlı kullanacaktır. Bir gün bir arkadaşıma misafirliğe gittiğimde arkadaşımın üç yaşlarındaki kız çocuğu babasından bilgisayarı açmasını istedi. Babası ise açmadı daha sonra çocuk benden yardım istedi elimden tutup bilgisayarın yanına götürdü amca sen aç dedi. Bende, ben açmasını bilmiyorum dediğimde amca ben düğmeye basayım sen de oyun yaz dedi. Ve düğmeye bastı internete girdi ve google geldi. Buraya oyun yaz dedi ben de oyun yazarken yanlış yazdım. Oyun yerine “öyün” yazdım, amca o noktalar olmayacak dedi ve düzeltmemi istedi. Düzeltip oyun yazdığımda ise tamam amca artık ben açarım dedi ve istediği oyunu bulup oynamaya başladı. İşte çocuklarımız açısından bilgisayar ve internet bu kadar cazip durumda. Bilgisayarı çocuklara kontrollü bir şekilde kullandırmamız için önce onu anne ve babaların çok iyi kullanmasını öğrenmesi gerekmektedir.

Çocuklar bilgisayarı daha çok oyun amaçlı kullanıyorlar. Çünkü çocuklar için oyun cazip gelmektedir. Ancak çocuklar içinde bulundukları yaşları gereği macera yaşamayı sevmeleri nedeniyle bilgisayardan oyunları seçerken de daha çok macera içeren oyunları tercih ediyorlar. Eskiden sokakta oynayan çocuklar daha çok savaşçılık oynarlardı. Şimdi ise bilgisayar ve internetten savaş oyunlarını seçip oynuyorlar. Fakat bilgisayar ve internetteki oyunlar teknolojik imkanlar neticesinde sanki gerçekten savaşı yaşıyormuş gibi oynanmakta, gerçek savaş sahnelerinde görülen sahneler çocukların gözleri önüne serilmektedir. Çocuklar da yaşları gereği bu sahnelerden çok hoşlanmakta ve sürekli bu oyunları oynamaktadırlar. Oysa çocuklar gelişim çağı olarak bu sahnelerden kesinlikle uzak tutulmalıdır. Çünkü bu çağda çocukların duyguları toplumsal değerlerle, manevi değerlerle, kültürel değerlerle doldurulması gerekir. Çocuklarımızın gördükleri savaş sahneleri, öldürme, parçalama sahneleri, müstehcen görüntüler nedeniyle duyguları kirlenmekte gelişimleri bozulmaktadır. Hani halk arasında bir söz vardır: “Erken öten horozun başını

keserler” diye. Çocukların da bilgisayar ve internet sayesinde gelişim dönemlerini daha önce yaşamaya başlamaları onlarda birtakım kişilik bozukluklarını, bunun sonucu olarak da bazı davranış bozukluklarını ortaya çıkarmaktadır. Örneğin; Ergenlik çağına daha erken girme, çocuk yaşta intihar etme veya planları yapma, çocuk yaşta depresyona girme, sinir krizleri geçirme, çocuk yaşta cinayet işleme, sokakta, okulda sürekli kavga etme vs. bu şekilde yetişen çocukların ileriki yıllarının çok sağlıklı olmasını düşünmek elbette ki mümkün olmayacaktır. Ben bugünkü çocuklara dijital çocuklar diyorum. Yani olaylara düz mantık ile bakan, yaptığı bir davranışın neden ve sonucunu düşünmeyen, duygusuz, duyarsız, makine gibi çalışan çocuklar. Bu çocukların sürekli bilgisayar ve internet başında kalmaları onları sosyal bir varlık olmaktan uzaklaştırmaktadır.

Bir gün bir velimiz çocuğunun okula devam sorunu ile ilgili görüşmek istedi. Çocuğunun sürekli okula devamsızlık yaptığını hatta devamsızlık sınırı olan yirmi günü doldurduğunu ve bu konuda yardım istediğini söyledi. Velimizden çocuğunun geçmişini anlatmasını istediğimde bilgisayar ve internetin konutlarda daha yeni alınmaya başladığı dönemlerde kendisinin de evine aldığını ve çocuğunun da o zaman on yaşlarında olduğunu, kendisinin bilgisayar ve interneti çok sevdiğini, çocuğun da bundan çok hoşlandığını söyleyerek serbest bıraktığını söyledi. Çocuk bu dönemde bilgisayarı ve interneti kullanmayı iyice öğrendi. Hatta bazı şifreli programları bile kırabildiğini, internet üzerinden çeşitli oyunlar oynayarak para kazandığını övünerek anlattı. Kendisinin de bu dönemlerde işlerinin yoğun olması nedeniyle çocuğu ile çok fazla ilgilenmediğini itiraf etti. Ancak okula veli toplantısına gittiğinde çocuğun derslerinin iyi olmadığını, ara sıra okula gelmediğini, öğretmenden öğrendiğini bu nedenle de çocuğa evde kısıtlama getirdiğini söyledi. Çocuğun bu dönemde ilkokul başarısı iyice düştü, asosyal oldu ve istediğimiz Anadolu lisesini kazanamadı. Çocuğun bilgisayarı çok iyi bilmesinden dolayı meslek lisesi “bilişim teknolojileri” bölümüne kayıt yaptırdığını, fakat okulda derslerin teorik görülmesi ve anlatılanların çoğunu bilmesinden dolayı çocuk sınıfta sıkılmaya başladığını ve evde de kısıtlama olması nedeniyle internet kafelere gitmeye başladığını, okula gelmediği dönemlerde onu internet kafelerde aradığını söyledi. Daha sonra biz de sorunu tespit ettikten sonra babayla birlikte ders öğretmenlerini de işin içine katarak bir çalışma yaptık ve çocuğu okula alıştırmayı başardık. Çocuk artık ders çalışmaya başladı ve yeni arkadaşlar edinmeye başladı.

Anne babalar olarak iş yoğunluğumuzdan dert yanıp çocukları içerisinde her

şey olan bilgisayar ve internet ile baş başa bırakmamamız gerekir. Aksi takdirde çocuklar için para kazanalım derken kazandığımız parayı, kaybettiğimiz çocukların sorunlarını çözmek için harcamaya başlarız.

Genç bir adam cezaevini boylamak üzereymiş. Yargıç onu çocukluğundan beri tanıyormuş ve ünlü bir yazar olan babasıyla da tanışıyormuş. Sulh yargıcı,

“Babanı hatırlıyor musun?” diye sormuş. Bu soruya;

“Onu oldukça iyi hatırlıyorum” şeklinde cevap vermiş. Suçlunun vicdanını

yoklamaya çalışan yargıç şöyle demiş:

“Mahkum edilmek üzereyken ve şu anda mükemmel bir insan olan babanı düşünürken, onun hakkında net olarak ne hatırladığını anlatır mısın?”

Bir sessizlik olmuş. Daha sonra yargıç beklenmeyen bir cevap almış;

“Öğüt almak için yanına gittiğimde, yazdığı kitaptan başını kaldırarak bana baktığını ve “Çek git başımdan; çok meşgulüm!” dediğini hatırlıyorum.

Ona arkadaşlık etmek için yaklaştığımda bana dönerek;

“Çek git başımda oğul; bu kitabı bitirmeliyim!” derdi.

Sayın yargıcım siz onu büyük bir yazar olarak hatırlarsınız fakat ben onu kaybedilmiş bir arkadaş olarak hatırlıyorum”

Yargıç kendi kendine söylenmiş;

“Yazık! Kitabı bitirdi ama oğlunu kaybetti!”

ZARARLI ALIŞKANLIKLAR

İnsanın sağlıklı, başarılı ve mutlu olabilmesi için beden ve ruh sağlığının her türlü zararlı şeylerden korunması gerekir. İnsanın ruh ve beden sağlığını bozan şeylerin başında zararlı alışkanlıklar gelir. Başlıca zararlı alışkanlıklar; sigara, alkol, uyuşturucu ve kumar bağımlılığıdır. Bu bağımlılık yapan maddeleri kullanan insanlar hem çok küçük yaşlarda başlıyorlar hem de mutlaka ailelerinde ve aile çevrelerinde bir kullanan bulunmaktadır. Peki zararlı alışkanlıklara başlamak nasıl olmaktadır? Burada önce anne ve babalardan başlamak gerekmektedir. Çünkü çocukların ilk tanıdıkları, bağlandıkları örnek aldıkları ve onları eğiten kişiler anne babalardır. Bunu hem biyolojik olarak hem de sosyal ortam olarak değerlendirmek gerekir. Biyolojik olarak baktığımızda anne ve babaların kullandıkları sigara, alkol, uyuşturucu gibi maddeler onların sevgisinin meyvesi olan çocuğu daha anne karnında iken etkilemeye başlamaktadır. Çünkü bu maddelerin zararları çocuğun gelişimini etkilemekte ve doğum sürecinde de devam etmektedir. Hatta bu konuda engelli doğan çocukların sayısı az değildir. Bu durum çocukların dünyaya geldikten sonra sosyal yaşamlarında diğer fizyolojik davranışlarını da etkilemektedir. Çocuklarda şiddete meyletme, aşırı sinirlilik, algılama ve uyum bozuklukları, zeka geriliği vb. birtakım olumsuzluklar görülmektedir. Bu nedenle çocuğun gelişiminde doğum öncesi dönem çok önem arz etmektedir.

Doğum sonrası dönemin de zararlı alışkanlıkları kullanan aileler açısından çok büyük önem arz ettiğini göstermektedir. Yine bu maddelerin kullanıldığı aile ortamında biyolojik gelişim olarak etkilenen çocuklar, aynı zamanda sosyal gelişim olarak da etkilenmektedir. Çünkü Zararlı alışkanlıkları kullanan anne ve babalarda görülen davranış bozuklukları, iletişim bozuklukları, ekonomik etkenler gibi nedenlerden kaynaklanan tartışmalar, kavgalar, hatta boşanmalar

çocukların ruh sağlığını olumsuz yönde etkilemekte, onların sevgisiz ve ilgisiz bir ortamda yetişmelerine neden olmaktadır. Bu ortamlarda yetişen çocuklar elbette ki bu mutsuzluktan kurtulmak için aileleri gibi aynı yolu deneyerek bu maddeleri kullanmaya başlamaktadır. Çünkü yapılan araştırmalar genelde zararlı alışkanlıklara başlayan çocukların ailelerinde de bu zararlı alışkanlıkları kullananların olduğunu göstermektedir.

Zararlı alışkanlıklardan en çok kullanılanı sigaradır. Sigara özellikle her ortamda rahatlıkla kullanılabilen hatta eş, dost ve arkadaşlar arasında birbirlerini kullanmaya teşvik edilen, gençler arasında kullanılması erkeklik olarak algılanan bir maddedir. Hatta sigara, alkol ve uyuşturucu gibi maddelere göre, benim açımdan daha tehlikelidir. Çünkü diğer maddelere kapıyı da sigara aralamaktadır. Yani alkol ve uyuşturucu kullananların hemen hemen hepsi bu işe sigarayla başlamışlardır. Sağlık bakanlığının 19 Mayıs 2008 tarihinde başlattığı sigara yasağına kadar eğitim kurumlarımızın öğretmenler odasında koridorlarında bile çok rahat bir şekilde içilebiliyor, hatta dumandan öğretmenler odasında öğretmenler birbirlerini göremiyorlardı. Bu yasak sayesinde en azından kurumlarda içilmemeye başlanması, çocuklarımız açısından kendilerine kötü örnek olacak davranışları görmemeleri, önemli bir gelişme olacaktır. Ancak evlerde sigara yasağı olmadığı için burada işin sorumluluğu anne ve babalara düşmektedir. O canlarından çok sevdikleri yavrularını kendi elleri ile zehirlememeleri için gerekli önlemleri alıp, ev ortamlarını sigara gibi maddelerle kirletmeyip çocuklarını tertemiz yetiştirmeleri gerekmektedir. Ancak bazı ailelerimizin eğitimsiz olması, aile ortamlarında gerekli önlemi almadığı gibi çocukların yanında çok rahat sigara içmesi ve ona da içmemesini tavsiye etmesi pek etkili olmamaktadır. Çünkü sigaraya alışmak özdeşim yolu ile olmaktadır. Çocuklar için ise ilk olarak özdeşleştikleri kimseler anne ve babalarıdır. Çocuklar önce aileden birini sigara içerken görmekte onlara özenmektedir. Daha sonra akrabalarından sonra da belli bir yaşa geldiğinde arkadaş çevresinden etkilenerek sigara içmeye başlamaktadır. Bu nedenle anne babalara tavsiyemiz “çocuklarını çok seviyorlarsa” önce kendileri sigarayı bıraksınlar, daha sonra çocukları üzerinde daha tesirli olurlar.

Çocuklarda şiddete meyleden davranışlara baktığımızda bu maddelerin etkisini görmekteyiz. Çünkü bu maddeler doğasında insanlara şiddeti tavsiye etmektedir. Çünkü bu maddeleri kullananların davranışları genelde şiddet içeriklidir. Bu maddeler bağımlılık oluşturmakta ve vücut bu maddelere alışmaktadır. Yokluğunda vücutta eksiklik hissedilmekte ve vücut dengesini bozmaktadır. Bozulan vücut dengesi ise kontrolsüz davranışlarda bulunmakta ve bunun sonucunda da

şiddet ortaya çıkmaktadır.

Sigara ile ilgili, yapılan araştırma sonuçlarını ve sigaranın içinde bulunan vücut dengesini bozan zararlılarını ve sonuçlarını sizlerle de paylaşalım;

Sigarada 4000 çeşit zehirli madde vardır. 1991 yılında ülkemizde sigara yüzünden ölenlerin sayısı 200.000'dir. Bunun 160.000'i sigara tiryakisi; 40.000'i ise bebekler ve küçük çocuklar (duman altı olanlar) dır. Gırtlak ve beyin kanserinin %99'u, beyin kanamalarının %85'i, damar tıkanıklıklarının %90'ı, akciğer kanserlerinin %90'ı sigara kaynaklıdır. Sigara içenlerin vücuduna %15 ila %33 oranında daha az oksijen girmektedir. (Kapalı bir odada içilen bir tek sigaranın dumanı iki aylık bir bebeğin ölümüne neden olmuştur.) 100 tiryakiden 50'si sigara yüzünden ölmektedir. Sigara sağlığın olduğu kadar, cilt güzelliğinin de düşmanıdır. Anne adayı sigara içerse, çocuğu; %80 erken veya ölü, %65 özürlü (alkolde %100), %20 normal sürede, fakat normalden küçük doğar

Sigaranın içinde bulunan maddeler:

Bunlar kanserojen maddelerdir ve en tehlikelileri arsenik, benzin, kadmiyum, hidrojen siyanid, toluene, amonyak ve propilen glikoldur. Örneğin; siyanid kesinlikle öldürücü bir zehirdir. Genel olarak bilinen maddelerden bir kaçı:

Polonyum - 210 (kanserojen),
Radon (radyosyon),
Metanol (füzeyakıtı),
Toluen (tiner),
Kadmiyum (akü metali),
Bütan (tüpgaz),
DDT (böcek öldürücü),
Aseton (oje sökücü),
Naftalin (güve kovucu),
Hidrojen Siyanür (gaz odaları zehiri),
Arsenik (fare zehiri),
Amonyak (tuvalet temizleyicisi) ,
Karbon (eksoz monoksit gazı),
Nikotin ve 3.885 toksik madde.

Görüldüğü gibi sigaranın ne kadar illet bir madde olduğu yapılan araştırmalar ve çalışmalar sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bütün bunların yanında sigara, alkol, uyuşturucu gibi maddeleri kullanan yetişkinlerde ve çocuklarda şiddete başvurma durumu çok sık karşılaşılmaktadır. Çünkü genelde bu gibi maddelerin eğitim seviyesi düşük kimseler tarafından kullanılmasından dolayı bu tür

insanlar da problemlerinin çözümünde şiddete başvurmaktadır. O nedenle çocuklarımızı şiddetten korumanın en önemli yollarından biri de onları zararlı alışkanlıklardan korumak olacaktır.

Zararlı alışkanlıklardan bir tanesi de alkollü içkilerdir. Alkol, sigara gibi her ortamda rahat kullanılmasa da toplumda etkisi oldukça fazladır. Çünkü alkolün kullanım şekli genelde eğlenceye dayanmaktadır. Şenlik, doğum günü partisi, düğün gibi eğlence ortamlarında kullanılarak daha çok dikkat çekici hale gel-mekte ve bu durumdan da öğrenmesini daha çok görerek, model alarak öğrenme şeklinde gerçekleştiren çocuklar etkilenmektedir. Özellikle okullarda mezuniyet partileri düzenleyerek gençler özendirilmektedir. Anne ve babaların bu ortamlardan çocuklarını uzak tutmaları, çocuklarına daha önceden bu konularla ilgili bilgilendirme yapmaları, çocukların bu tür ortamlarla karşılaştıklarında nasıl davranmaları gerekeceği konusunda yardımcı olacaktır. 2000 yılında Bursa'da çalışıyordum, çocuklar henüz okula git-miyorlardı. Çocuklara alkol ve sigara gibi maddelerin zararlarından bahsediyordum. Bir gün büyük oğlum baba o zaman niye alkol satılan yerden alışveriş yapıyoruz dedi. Ben de ondan sonra bu tür yerlerden alış veriş yapmamaya başladım. Çocuklar da bu duruma alıştı. Daha sonra Kırklareli' ne tayinimiz çıkmıştı. Oraya gidince çocuklar para istedi. Markete gidip çikolata alacaklardı. Çocukları gönderdikten bir müddet sonra çikolata almadan geri döndüler. Neden almadıklarını sorduğumda her markette içki satıyorlar içki satmayan market bulamadık dediler. Birkaç gün sonra çevreyi tanımaya başlayınca baba içki satmayan market bulduk dediler. Beraber gittiğimizde marketin tabelasında bir içki reklamı görünce çocuklara burada da satıldığını söyledim. Çocuklar, yok baba içeride satmıyor dediler. Bunun üzerine market sahibi ile görüştüğümde market sahibi bu tabelayı asmadığı zaman müşteri gelmediğini söyledi. Çocuklar da oradan alış veriş yapmaya başladılar. Yani çocuklarımıza küçük yaşlarda bu konuların eğitimini verir kendimiz de bunu kullanmaz isek daha faydalı olacaktır.

Madde kullanımına gelince, madde kullanımı zararlı alışkanlıkların son aşamasıdır. Anne ve babalar çocuklarının madde kullanabileceğini pek kabullenemezler veya bu derece ileri gidebileceğini tahmin edemezler. Çünkü kullanımı çok yaygın olmamakla birlikte toplum tarafından da onaylanmadığı (sigara veya alkol gibi) için kullanılması geç fark edilmektedir. Fark edilince de ailede panik ve korku oluşmaktadır. Son zamanlarda uyuşturucu madde kullanımı da yaygınlaşmakta, uyuşturucu partileri düzenlenmekte hatta bu durum bazı okullarda da tesadüfen tespit edilmektedir. Uyuşturucu maddeler yasak ve pahalı olmasından dolayı el altından satılmakta, her geçen gün bu

maddeyi satanlar kullanıcı sayılarını türlü yöntemlerle artırmaya çalışmaktadır. Özellikle çocukların içtikleri sigaranın içine katarak, yediği ekmek arası yiyeceğin veya içtiği içeceğin içine katarak, onları hedef almaktadırlar. Çocuk ve gençlerde özellikle arkadaş faktörünü, özgür olma duygusunu, bir kereden bir şey olmaz felsefesini, gençlerin birbirleriyle özdeşleşme duygularını kullanmaktadırlar. Uyuşturucu çetelerinin hedefinde özellikle ekonomik durumu iyi olan aile çocukları bulunmaktadır. Çünkü pahalı bir madde olması bunları hedef haline getirmektedir. Paranın her türlü mutluluğu getirdiğini düşünen aileler çocuklarının ruh dünyasını ve manevi hayatını ihmal etmektedirler ve ekmekten sudan daha fazla sevgiye ihtiyacı olan çocuklarının sevgi ihtiyacını karşılamamaktadırlar. Bu şekilde kendilerini boşlukta hisseden çocuklar mutluluğu başka şeylerde aramaktadırlar ve uyuşturucu çetelerinin eline birer kurban olarak düşmektedirler. Zaten basından duyduğumuz ölüm vuruşu haberleri, uyuşturucu partisinde yakalananların haberleri genel olarak bu insanların ekonomik durumlarının hayli iyi olduğunu göstermektedir.

Ayrıca uyuşturucu ticaretinde hedef sadece zengin çocuklar değil ekonomik açıdan fakir, parçalanmış aile çocukları, işsiz aile çocukları, sokak çocukları da hedef haline getirilerek bağımlı yapılmakta ve daha sonra bu çocuklar satıcı, taşıyıcı olarak kullanılmaktadır.

Madde kullanımının önlenmesinde ailenin önemli bir rolü bulunmaktadır. Anne babalar çocuklarına doğru yanlışı, sorumluluklarının gelişmesini, kendilerini zarar verici davranışlardan korunmalarını öğretmeli. Bunu yaparken onlara güvenli bir ortam sağlamalı ancak bazı sınırlamaları olduğunu da göstermeli. Anne baba olarak madde kullanımı ile ilişkili bilinçli bir tutum geliş-tirmesini sağlamada yapılabilecek en önemli şey, “kendi davranışlarıyla ilgili çocuğa örnek olmaktır”. Çocuklara mutlu bir aile ortamı oluşturmalı, onları sadece kendi istekleri doğrultusunda baskı altına almaya çalışmamalı, aynı zamanda tamamen serbest bırakmamalıdır. Onlara değer vermeli, adam yerine koymalı, onlarla istişare ederek problemlere çözüm yolları aramalıdır. Evinde mutsuz olan çocuk tabiatı gereği mutlu olacağı yerler arayacak ama doğru veya yanlışlığını düşünmeden yanlış yollara sürüklenecektir.

Çocukların uyuşturucu kullanıp kullanmadığını nasıl anlayabiliriz?

Çocuğun duyguları karmaşık hale gelir duygularında tutarsızlıklar oluşur

Çocukta saldırgan davranışlarında artış görülür

Çocukların ceplerinde veya çantalarında uyuşturucu veya uyuşturucu almada kullanacağı araç gereçler olabilir

İştah kaybı olabilir
Parfüm ve oda kokularında artış olabilir
Giderek okula, spora, hobilerine karşı ilgisini kaybedebilir.
Uyku bozukluklarının olması ve sürekli uykulu gibi gözükmesi
Gittikçe daha çok yalan söylemesi ve bunun gibi başka hareketlerinin olması.
Çocuklardan şüphelendiğimizde nasıl davranmalıyız.
İyi bir dinleyici olmalıyız.
Madde ve alkolün
kullanılmaması ile ilgili açık
net mesajlar vermeliyiz
Çocuğunuzun arkadaşları ve
arkadaşlarının anne babaları-
nı tanımalıyız.
Çocuğunuzun gittiği yerlerden haberdar olmalıyız.
Çocuğunuzun aktivitelerini kontrol etmeye çalışmalıyız.
Çocuğunuzla iletişimde açık ve dürüst olmalıyız.

CİNSEL EĞİTİMİN YETERSİZ VERİLMESİ

Çocukların diğer eğitimleri önemli olduğu gibi cinsel yönden eğitimi de önemlidir. Hatta diğerlerinden daha önemlidir. Çünkü cinsel eğitim bizim toplumumuzda bazen yanlış anlaşılmakta, bazen ayıplanmakta, bazen de şiddetle karşı çıkılmaktadır. Çocuklarda cinsel eğitim onların gelecekte sağlıklı bir aile hayatı yaşamalarını sağlayacaktır. Cinsellik insanın sadece belli duygularını tatmin etme değildir. Cinselliğin insan iradesi ile doğrudan alakası vardır. Cinsellik her canlıda mevcuttur. Çünkü cinsellik canlı varlıkların türlerini devam ettirme aracıdır. İnsanda ise bu irade ile gerçekleşen ve insan aklıyla kontrollü şekilde olması gereken bir durumdur. Bunun yolu da aile hayatıdır. Peygamberimiz: “Evleniniz, çoğalınız, çünkü ben Kıyamet gününde sizin çokluğunuzla iftihar edeceğim” diyerek, neslin devamının evlenme yolu ile, aile kurma ile devam etmesi gerektiğinden bahsetmektedir. Aile ise, çocuğun eğitiminin gerçekleştiği, topluma hazırlandığı, biyolojik bir varlık olarak dünyaya gelen çocuğun sosyal bir varlık olarak topluma hazırlandığı en önemli ve toplumun yapı taşı olan kurumdur. Aile ortamında çocuklara verilen diğer eğitimlerin yanında cinsel eğitim de kaçınılmazdır. Çocuklarda cinsel duygular çocukluktan itibaren başlar, zaman içerisinde aşama aşama ortaya çıkar. Çocuğa cinsel eğitim verilirken bu dönemlere dikkat etmek gerekir. Çocuklar yaratılışları gereği çevresinde olup biten her şeyi merak ederler ve bunların da cevabını ararlar, öğrenmek isterler. Çocuklar, aile içerisinde anne ve babalarının birbirlerine olan davranışlarını, sokakta karşı cinsten olan kimselerin birbirlerine karşı davranışlarını, televizyon ve bilgisayarda gördükleri kadın erkek ilişkilerini ve daha önemlisi kendilerinin nasıl dünyaya geldiklerini merak ederler. Bu meraklarını gidermek içinde anne ve babalarına bu soruları yöneltirler. Fakat genelde çocuklar anne ve babalarından sorularına istedikleri cevapları alamazlar.

Soruları ya duymazdan gelinir, ya geçiştirilir, ya da daha kötüsü çocuklar itham edilir. “Sus ayıptır bir daha böyle sorular sorma”, “boyundan büyük işlere karışma” gibi cevaplar alırlar. Tabi bu durum karşısında anne ve babadan istediği cevabı alamayan çocukların sorunu çözülmemiş hatta daha da artmıştır. Çünkü çocuklarda bu dönemde çözülmeyen sorunlar, cevap bulmayan sorular kaybolmazlar. Onlar çocuğun bilinçaltına atılır. Yani bizdeki “çöpleri halının altına süpürme” deyimi gibi. Halının altındaki çöpler birikir zamanla nasıl kokuşursa çocuklarda da bilinçaltına atılan sorular da ilerde gençlik yıllarında birer sapkın davranış olarak açığa çıkar. Toplum nüfusunun daha çok köylerde yaşadığı dönemlerde insanlar arasında iletişim çok fazla, sosyal değerler kuvvetliydi. Sosyal ortamlar adeta bir okul gibiydi. Çocuklar sokaklarda akranlarıyla birlikte oynarken birbirlerinin her türlü sorularına cevap verebilirlerdi. Belki anne ve babaya çok da ihtiyaç kalmazdı. Toplumdaki sosyal değerler çocuklara neleri yapıp yapmayacaklarını, nelerin ayıp veya günah olduğunu öğretirdi. Bu nedenle çocukların da belki çok fazla cinsel sorunları olmuyordu. Toplumda erken yaşta evlendirme de belki çocukların bu sorunları yaşamasını azaltıyordu. Günümüzde şehirleşme ile birlikte insanlar arasındaki iletişim daha çok çıkar ilişkilerine dayanmaya başladı. Sosyal değerlerin etkisi azaldı. İnsanlar daha çok apartmanlarda eş dost ve akrabadan uzak yaşamaya başladı. Çocuklar sokaklara inemez oldular. Bu arada teknolojinin hızla gelişmesi sonucu televizyon ve bilgisayarın başına hapsoldular. Bu araçlarda çocukların cinsel duygularını iyice tahrik etti. Hatta ilköğretim çağındaki çocuklar bile aşık olmaya başladılar. Ailede cinsel eğitimin verilmemesi çocukların bu sorunlarını televizyon, bilgisayar ve internet aracılığı ile öğrenme yolunu açtı veya şehirleşmenin getirdiği rahatlıkla erken yaşta aşık olarak bu sorunlarına çözüm bulmaya çalıştılar. Toplumda bu şekilde aşık olmak normal hale geldi. Hatta arkadaşı olmayanlar dışlanır oldular. Sonuçta toplumumuzda evlilik dışı ilişkiler artmaya başladı. Boşanmalar katlanarak arttı. Bu durumdan da yine en fazla etkilenen çocuklar oluyor. Okulda birbirleri ile arkadaşlık yapan kız ve erkek çocuklarına niçin arkadaşlık yapıyorsunuz dediğimde, “herkesin kız veya erkek arkadaşı var bizim de olsun diye yapıyoruz” diyorlar. Yani niçin yaptıklarını kendileri de bilmiyorlar. Çünkü daha önce bahsettiğim bilinç altına atılmış çözümlenmemiş sorunlar çocukları bu davranışlara sürüklüyor. Erkek çocuklara “senin kız kardeşinle tanımadığın bir erkek çocuk arkadaşlık yapsa nasıl karşılarsın” diye sorduğumda, “hocam olur mu öyle şey, o zaman kız kardeşimi de, onunla arkadaşlık eden çocuğu da döverim, onlara arkadaşlık yaptırmam” demektedirler. Kendilerine; peki, sizin arkadaşlık yaptığınız kızın

kardeşi sizin hakkınızda ne düşünüyordur. “Belki de seninle aynı şeyi düşünüyordur” dediğimde, çocukların genelde afallayıp hocam hiç böyle düşünmemiştik. Kusura bakmayın yanlış yapıyormuşuz dediğini duyuyorum. Aynı durum kız çocukları için de geçerli. Onlara da çok sevdiğiniz anne ve babanızın bu durumdan haberi var mı canlarından çok sevdikleri kızlarının tanımadığı bir erkekle el ele tutuşup gezdiğini, duysalar acaba nasıl bir halet-i ruhiye içinde olurlar dediğimde, çocuklar utançlarından yüzüme dahi bakamamaktadır-lar. Anne ve babalarımız çocuklarını karşılarına alıp bunları anlatmadıkları için çocuklar da televizyonlarda dizilerde gördüklerini sokakta ahlaksız insanlarda gördükleri davranışları uygulamaya çalışmaktadırlar. Oysa çocuklarımıza ahlaki değerlerimizi, dini değerlerimizi yaşayarak anlatmış olsak... O kadar güzel örneklerimiz var ki, çocuklarımızın bunları görüp, duyup öğrenmemesi ve yaşamaması mümkün değil.

Cüleybib genç bir sahabedir. Şehevi hisleri onu günaha çağırmaktadır. Şehevi arzularının esiri olmaya yüz tutan Cüleybib’i bakınız Peygamber Efendimiz, akıl plânında nasıl ikna ediyor ve ona hangi yolu gösteriyor:

Cüleybib genç bir sahabedir. Şehevi hisleri düşünce dünyasını çepeçevre sarmıştır. Bu halde iken Allah Resulü’nün huzuruna gelir ve ona sorar:

“Ey Allah’ın Elçisi! Zina etmeme izin ver.” Orada bulunan sahabeler bu istek karşısında şaşırırlar ve Hz. Cüleybib’i susturmak isterler. Ama peygamberimiz duruma müdahale ederek onu yanına çağırır. Aralarında şu diyalog yaşanır:

Böyle bir şeyin senin annenle yapılmasını ister miydin?

Anam babam sana feda olsun Ey Allah’ın Resulü, istemezdim.

Hiçbir insan da anasına böyle bir şey yapılmasını istemez!

Senin bir kızın olsaydı, ona böyle bir şey yapılmasını ister miydin?

Canım Sana feda olsun Ya Resûlallah, istemezdim.

Hiçbir insan da kızı için böyle bir şey yapılmasını istemez!

Halanla veya teyzenle böyle bir şey yapılmasını ister miydin?

Hayır, ya Resûlallah, istemezdim!

Kız kardeşinle ister miydin, bir başkası onunla zina etsin?

Hayır, hayır, istemezdim!

İşte hiç kimse halasıyla, teyzesiyle ve kız kardeşiyle zina edilmesini istemez. Evet, bu konuşma ile akıl planında Allah Resulü, Cüleybib’in aklını ikna eder. Ardından da elini bu gencin göğsüne koyar ve şöyle dua eder: “Allah’ım! Bunun günahını bağışla, kalbini temizle ve namusunu muhafaza buyur.”

Bu duadan sonra Cüleybib iffet âbidesi haline gelmiştir. Ama kimse ona kız

vermemektedir. Allah Resulü, aklını ikna ettiği bu sahabenin daha sonra derdine de derman olur. Bir kız babasına elçi göndererek kızını ister ve o kızla Cüleybib'i evlendirir. Daha sonraları vuku bulan bir savaşta Cüleybib şehit düşer. Muharebe sonunda Allah Resulü, etrafındakilere sorar:

Hiç eksiğiniz var mı? Sahabe-i Kiram:

"Yok ya Resûlallah, hepimiz tamamız" derler. Ama Allah Resûlü:

"Benim bir eksiğim var" der ve Cüleybib'in başucuna gelir. Başını dizine koyar ve şöyle buyurur:

"Cüleybib benden, ben de Cüleybib'denim." Ve Cüleybib bu payeye kavuşarak ötelere uçar.

Çocuklarda cinsel duyguların en yoğun olduğu dönemler ön ergenlik dediğimiz on üç, on dört yaşlarında başlar. Çocuklar bu dönemde genelde cinsel davranışlarda kontrolsüz davranırlar. Neyi niçin yaptıklarını bilmezler. Bu dönemler çocuklar açısından en fırtınalı dönemdir. Anne ve babalar çocuklarda özellikle bu döneme dikkat etmeli ve çocukları kesinlikle ihmal etmemelidir. Çünkü yanlış davranışlara en fazla bu dönemde rastlanılmaktadır. Bu dönemde cinsel duygular aklın önüne geçmekte ve çocukların sağlıklı düşünmesini önlemektedir. Bu dönemde babalar erkek çocukları, anneler de kız çocukları karşılarına alıp ayıptır günahtır demeden, çocukların bu dönemle ilgili karşılaşabilecekleri sorunları samimi bir ortamda paylaşmaları, onların muhtemel olarak karşılaşacakları sorunları önceden haberdar etmeleri ve bu sorunlarla karşılaştıklarında da ne yapacaklarını anlatmaları gerekmektedir.

Ön ergenlik dönemi geçici bir dönemdir. Çocuğu normal ergenliğe hazırlar. Zaten normal ergenlik dönemi de genelde evlilikle sonuçlanır. Çünkü normal ergenlik döneminde gençler genelde bilinçli hareket ederler.

Anne ve babaların çocuklarına ön ergenlik döneminin geçici bir dönem olduğunu, bu dönemin kişinin aile hayatına hazırlanmasının bir ön yoklaması olduğunu anlatmaları ve kendisini bu dönemin etkisine kaptırmamaları gerektiğini hem anlatmaları hem de onlara destek olmaları gerekmektedir.

Anne ve babaların çocuklarını cinsel konularda bilgilendirirken üzerinde duracakları en önemli husus "sevgi" kavramıdır. Çünkü cinsellik kavramı sevgi ile birbirini tamamlar. Karşı cinsle arasındaki iletişimi sevgi aracılığı ile kurar. Çocuklar aile ortamında sevgisiz ve ilgisiz bırakılırlarsa bu sevgisizlik ergenlik döneminde kendini değiştirerek aile sevgisinde uzaklaşma ve karşı cinse ilgi duyma sevgisine dönüşür. Bu durum çocuklarda aşık olma dediğimiz o dönemde normal olmayan davranışları beraberinde getirir. Hatta bu dönemde "aşkıma

karşılık vermedi” deyip sevdiği kişiyi katleden çok sayıda genç mevcuttur. Zaten gençler arasındaki şiddetin nedenleri arsında ergenlik döneminde meydana gelen bu karmaşanın çözülememesi sorunu yatmaktadır.

Anne ve babaların çocukların dünyaya ilk gözlerini açtıktan itibaren gösterdikleri sevgiyi, çocuk büyüdükçe büyütmeleri, ergenlik dönemlerinde de hiçbir pazarlık konusu yapmadan katlayarak devam etmeleri gerekmektedir. Çünkü bu dönem çocukların kendilerini bir başkasına beğendirmek için en çok çaba sarf ettiği sevgi ve ilgiye en çok ihtiyaç duydukları dönemdir. Son olarak şunu söylemek lazım ki; eğer anne ve babalar olarak çocuklarımızı biz öpüp koklamazsak o zaman onlar öpüp koklayacak başkalarını bulurlar.

Gençler arasında ortaya çıkan şiddet olaylarının bir nedeni de, gençlerde cinsel karmaşa, ergenlik dönemine hazır olmama ve bu dönemde vücutta aşırı salgılanan hormonların toplumsal yönden kontrol edilme eğitiminin verilmemesidir. Çünkü bu dönem çocukların en çok kavga ettikleri dönemdir. Özellikle okullarda öğrenciler arasında kız erkek arkadaşlığına dayalı kıskançlık veya paylaşılamama gibi nedenlere dayalı olarak görülmektedir.

KARDEŞ KISKANÇLIĞI

Kardeş kıskançlığı aileye ikinci bir çocuk gelmesi ile başlar. İlk çocuk ailede genelde bütün ilginin ve sevginin üzerinde yoğunlaştığı çocuktur. Anne ve babalar açısından ilk çocuğa, onların ilk meyvelerinin olması nedeniyle gereğinden fazla da ilgi gösterilir. Özellikle günümüz aile yapısı iki çocuk üzerine kurulmuş durumdadır. Her ne kadar başbakanımız üç çocuk yapılması gerektiğini söylese de özellikle çalışan anne ve babalar iki çocuk yapmayı düşünüyorlar. Genelde çocuklar arasında da en az üç- dört yaş fark oluyor. Ailede annenin ikinci çocuğa hamile kalması ile birinci çocuğa olan ilgi ve sevgi paylaşılmaya başlanıyor. İlk çocuk bu durumu zaman içerisinde fark etmeye başlıyor. Anne ve baba bu durumu fark etmese de çocuk daha çok anne ve babanın üzerine düşmeye başlıyor. Anne ve baba bu konuda hazırlıklı olmadığı için çocuğun hırçınlaştığını yaramazlaştığını düşünerek, bu durumun aşırı ilgi ve sevgiden kaynaklandığını zannederek çocuğa mesafe koymaya çalışıyor. Bu durum ikinci çocuğun dünyaya gelmesi ile iyice artıyor. Kendisine artık ilgi ve sevgi gösterilmediğini düşünen çocuk, bundan sonra tamamen anne ve babanın ilgisini çekmek, onların sevgisini bir başkası ile paylaşmamak için küçük çocuğun yaptığı davranışları taklit etmeye başlar, altını ıslatır, yemeğini annesinin yedirmesini ister, kardeşi gibi ağlamaya başlar.

Çocuk tarafından yapılan bu davranışlar aile tarafından kardeş kıskançlığı belirtileri olarak algılanır ve buna göre önlem alınırsa problem olmaz. Ancak genelde anne ve babalar bu duruma tepki göstererek çocuk üzerinde ilgi ve sevgiyi iyice azalttıkları gibi çocuğu döverek, ceza da vermeye başlarlar. Çocuklar bu durum karşısında iki yola başvururlar: Bazı çocuklar anne ve babasının tepkisinden korktuğu için içe kapanır. Anne ve babaya ve kardeşe de kin duyarak beklemeye başlar. Çocuk bu şekilde büyüdüğünde zaman içerisinde

patlamaya hazır bir bomba gibi olur. Çocuk bu aşamadan sonra sokakta okulda veya arkadaşları ile karşılaştığı problemlerini artık kimseyle paylaşmaz içine atmayı tercih eder. Zamanla içine kapanık bir çocuk haline gelir. hayatta mutsuz ve başarısız olduğunu düşünür. Bazı çocuklar da içe kapanma yerine tam tersi kardeşten intikam alma, ona zarar verme veya onu ortadan kaldırma planları yaparak şiddete başvurur. Bir fırsat bulduğunda kardeşini tokatlar. Onun eşyalarına zarar verir, anneye ve babaya hep zorluk çıkarır. Çocukların gelişimi zayıflar, sürekli anne ve baba ile çatışma içerisinde olur. Bu şekilde sürekli şiddet ve çatışma içerisinde büyüyen çocuk da daha sonra sokakta okulda veya arkadaş çevresinde çeşitli sorunlarla karşılaştığında bu sorunlarını kavga ederek çözmeye çalışacak, hep kendisinin haklı olduğunu düşünecek, bencil bir kişilik yapısına sahip olacaktır. Her iki durum da yani içe kapanması veya tepki vermesi durumu da çocukta ileriki yıllarda kişilik bozukluğu olarak ortaya çıkacak, çocuk şiddete meyilli hale gelecektir.

Anne babaların çocuklarının bu tür sorunları yaşamamaları için neler yapması gerekir biraz da onlardan bahsedelim:

İkinci bir çocuk dünyaya geleceği zaman diğer çocuk buna hazırlanmalıdır.

Çocuk anne ve babayla birlikte yatıyorsa veya aynı odada kalıyorsa, doğumdan önce odası ayrılmalı.

Çocuklar lüzumundan fazla sevilerek, şımartılmamalı; çocuk, daha sonra sevginin azaldığını düşünmemelidir

Çocuğun kıskançlığını arttıracak ‘’pabucun dama atıldı’’ gibi şakalar yapılmamalı. Çünkü çocuk bunu anlayacak olgunlukta değildir.

Çocuklar arasında tercih yapılmamalı. Hepsine eşit sevgi, ilgi ve ihtimam gösterilmeli. Birine fazla şey vermek kıskançlığa yol açabilir.

Büyük çocuğun kardeşi ile ilgili soruları geçiştirilmemeli makul bir şekilde cevaplanmalıdır.

Küçük çocuk, büyük çocuğun yanında sürekli kollanmama-lı o nasıl olsa küçüktür diye aşırı ilgi gösterilmemelidir.

Anne ve baba arada rol değiştirerek anne bazen büyük çocukla baba da bazen küçük çocukla ilgilenmelidir. Büyük çocuk daha çok anneyi kıskandığı için doğal olarak da annenin küçük çocukla ilgilenmesi nedeniyle kıskançlık art-mamalıdır.

Çocuklar ne kardeşleriyle ne de arkadaşlarıyla kıyaslanma-malı. Kendi sahip olduğu özellikleriyle değerlendirilmeli.

Çocuklar küçük yaşlarda sahip oldukları şeyleri başkalarıyla paylaşmaya

alıştırılmalı. Ancak bu zorlanmadan yapılmalı.

Büyük çocuğa kardeşi ile ilgili sorumluluklar verilmeli ve daha sonra olumlu davranışlar pekiştirilmelidir.

Leman'a, babası oyuncak bir mutfak takımı almıştı. Pırıl pırıl parlayan bu küçük madeni kapları çok sevmişti. Ona bundan daha güzel bir hediye verilemezdi. Mutfak takımına kavuştuğu gün, sevincine diyecek yoktu. Onları yıkamış, kurulamış, kutusuna yerleştirmişti. Arkadaşları kendini ziyarete geldikçe mutfak takımlarını çıkarır, onlara yemek pişirir, ziyafet verirdi. Kardeşi Kemal, sık sık oyunlarını bozuyorsa da Leman fazla ses çıkarmıyordu. Bir gün, ablası okulda iken, kardeşi onun mutfak takımlarıyla oynamak istediğini söyledi. Babası da verdi. Kemal kıskanç bir çocuktu. Niyeti oynamak değil, ablasının oyuncaklarına zarar vermekti. Nitekim oynuyormuş gibi yaparak bardaklardan birini ayağı ile ezdi. Leman, eve gelip mutfak takımının dağılmış olduğunu görünce heyecanlandı. Onları düzeltmek isterken ezilmiş bardağı fark etti. Üzüntüden gözlerine iri yaş taneleri doldu. Annesi oyuncakları Kemal'e babasının verdiğini söyleyince sesini çıkarmadı. Acısını kalbine gömdü. Ertesi gün iki tabak daha aynı akıbete uğrayınca Leman dayanamadı. Ezilmiş bardağı ve tabakları alıp babasına koştu: "Babacığın, görüyor musun, Kemal oyuncaklarımı ne hale getirmiş!" dedi ve ağlamaya başladı. Babasının cevabı ne oldu biliyor musunuz?

- "Ne olmuş yani, onların ben vermedim mi! Çekil git şimdi başımdan, seninle uğraşacak zamanım yok!"

Leman, kendisi için çok değerli oyuncakların ezilmiş olmasına aldırış etmeyen babaya kin beslemeye başladı. Aradan bir hafta bile geçmemişti ki, küçük kızın pembe yanakları soldu. Eski neşesini kaybetti. O olaydan sonra, babasına sevgi ile baktığını gören olmadı.

Anne ve babalarda, genelde çocuğumuz içine kapalı, bizle çok konuşmuyor, odasına giriyor, kapısını kapatıyor, dışarı hiç çıkmıyor gibi serzenişleri görüyoruz. Bu serzenişleri araştırdığımızda çoğu çocukların Leman gibi kıskançlık sorunları yaşadığını ve bu nedenle aile ile iletişimi kestiğini görüyoruz .

Çocuklarımızı kendi hallerine bırakmamaya dikkat etmeliyiz. Onlara kardeşler olarak birbirlerini sevmelerini. birbirleriyle paylaşım içinde olmalarını anlatmalıyız. Hatta masallarla, hikayelerle bu duyguları pekiştirmeliyiz.

.Erkek kardeşlerin ikisi de babalarından kalma çiftlikte çalışırlardı. Kardeşlerden biri evliydi ve çok çocuğu vardı. Diğeri ise bekardı. Her günün

sonunda iki erkek kardeş ürünlerini ve kazançlarını eşit olarak bölüşürlerdi. Günün birinde bekar kardeş kendi kendine:

“Ürünümüzü ve kazançlarımızı eşit olarak bölüşmemiz hiç de hakça değil” dedi, “Ben yalnızım ve pek fazla gereksinimim yok.”

Böylelikle, her gece evinden çıkıp, bir çuval tahılı gizlice erkek kardeşinin evindeki tahıl deposuna götürmeye başladı. Bu arada evli olan kardeş, kendi kendine:

“Ürünümüzü ve kazançlarımızı eşit olarak bölüşmemiz hiç de hakça değil, üstelik ben evliyim, bir eşim ve çocuklarım var ve yaşlandığım zaman onlar bana bakabilirler. Oysa kardeşimin kimsesi yok, yaşlandığı zaman hiç kimsesi yok bakacak” diyordu.

Böylece evli olan kardeş her gece evinden çıkıp, bir çuval tahılı gizlice erkek kardeşinin tahıl deposuna götürmeye başladı. İki erkek de yıllarca ne olup bittiğini bir türlü anlayamadılar, çünkü her ikisinin de deposundaki tahılın miktarı değişmiyordu. Sonra, bir gece iki kardeş gizlice birbirlerinin deposuna tahıl taşırken çarpışıverdiler. O anda olan biteni anladılar. Çuvallarını yere bırakıp birbirlerini kucakladılar.

Hayattaki en yüce mutluluk, sevildiğimize inanmaktır.

SONSÖZ

Şiddet son yıllarda toplumuzda giderek artmaktadır. Özellikle de çocuklar ve gençler arasında yayılmaktadır. Artık ilköğretim okullarımızda bile sıkça yaşanan şiddet olayları okulöncesi döneme kadar inmiştir. Her ne kadar devlet kurumlarımız bu konuda önlem almaya, projeler üretmeye çalışsa da bu çalışmalar kağıt üzerinde kalmakta, şiddeti azaltmada pek bir etkisi görülmemektedir. Çünkü çocuklarda görülen şiddet bir davranış olarak, bir çözüm yöntemi olarak görülmektedir. Bu durum çocukların büyüme süreciyle birlikte ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle şiddet davranışı bir iki proje ile hemen çözülecek bir davranış değildir. Şiddetin ailevi, ekonomik, toplumsal ve eğitim gibi boyutları vardır. Tüm bu etkenler de dikkate alınarak değerlendirilmelidir. Özellikle aile boyutu çok önem arz etmektedir. Bu konuda devlet kurumları tarafından anne ve baba eğitimine azami derecede önem verilmeli, bu konuda verilecek eğitimlere yeterli kaynaklar ayrılmalıdır. Aileler çocuklarına hangi gelişim dönemlerinde hangi davranışları öğretmeli, çocuklarının bir problemi ile karşılaştıklarında nasıl çözüm üretebilmeli gibi konularda mutlaka bil-gilendirilmelidir. Çocuklar özellikle küçük yaşlardan itibaren sanata, spora yönlendirilmeli, gerekirse devlet, ailelere bu konuda teşvik edici çalışmalar yapmalıdır. Okullarımıza sadece spor salonları yapmak yetmemekte zaten onlarda planlı kullanılmamaktadır. Çocuklar sınav sorusu çözmeyi daha çok tercih etmektedir. Şehirlerin belli bölgelerine kültür merkezleri kurularak buralar tüm gençlerin kullanabileceği cazip alanlar haline getirilebilmeli-dir. Bu konuda gençlik spor müdürlüğü ile okullar ortak projeler geliştirmelidirler. Aksi takdirde şiddet olayları ile karşılaştıkça herkes birbirini suçlayacak, herkes kendi üzerine düşeni yaptığını söyleyecek ama aslında kimse bir iş yapmamış olacaktır. Hani bir sözümüz vardı “bana dokunmayan yılan bin yaşasın” diye. Ama o yılan gelip

bir gün bizi de soktuğunda biz başkasını suçlayacağız fakat iş işten çoktan geçmiş olacak. Aşağıdaki öykümüz herhalde bu anlattıklarımın bir özeti olacaktır.

Hikayemiz; Herkes Birisi Herhangi Biri ve Hiç Kimse adlı dört kişi hakkında...
Herkes, Birisi, Herhangi Biri, Hiç Kimse...
Yapılması gereken önemli bir iş vardı.
Herkes Birisi'nin bu işi yapacağından emindi.
Gerçi işi Herhangi Biri de yapabilirdi.
Ama Hiç Kimse yapmadı...
Birisi buna çok kızdı. Çünkü iş Herkes'in işiydi.
Herkes Herhangi Biri'nin bu işi yapabileceğini düşünüyordu.
Ama Hiç Kimse Herkes'in yapamayacağının farkında değildi.
Sonunda;

Herhangi Biri'nin yapabileceği bir işi Hiç Kimse yapmadığı için Herkes Birisi'ni suçladı ...